

ХМЕЛЬНИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Факультет міжнародних відносин і права

Кафедра германської філології та перекладознавства

КВАЛІФІКАЦІЙНА ДИПЛОМНА РОБОТА

магістр

Освітній рівень

Галузь знань 03 Гуманітарні науки

Шифр і назва галузі знань

Спеціальність 035 Філологія

Шифр і назва спеціальності

Спеціалізація 035.041 Германські мови та літератури (переклад включно)

на тему: **Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу (на матеріалі сучасних політичних промов)**

Шифр 23253

Виконав:

студент 2 курсу, групи ФПАмз-23-1

Підпис

І. Д. Коваль

Керівник: к. філол. н., професор

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

О. В. Ємець

Нормоконтроль: к. пед. н., доцент

Вчене звання, науковий ступінь

Підпис

О. О. Мацюк

До захисту допускаю:

Зав. кафедри проф. Бойко Ю. П.

"26" грудня 2024 р.

Підпис

Хмельницький національний університет

Факультет	<u>міжнародних відносин і права</u>
Кафедра	<u>германської філології та перекладознавства</u>
Освітній рівень	<u>магістр</u>
Галузь знань	<u>03 «Гуманітарні науки»</u>
Спеціальність	<u>035 Філологія. Переклад (англійська)</u>
Освітня програма	<u>Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова</u>

ЗАТВЕРДЖУЮ
Завідувач кафедри
Юлія БОЙКО
«02» лютого 2024 року

ЗАВДАННЯ НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ ДИПЛОМНУ РОБОТУ МАГІСТРА

Івана КОВАЛЯ

1. Тема роботи: Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу (на матеріалі сучасних політичних промов)

Керівник роботи Олександр ЄМЕЦЬ кандидат філологічних наук, професор кафедри германської філології та перекладознавства

Тему затверджено наказом ректора університету від «26» серпня 2024 р. № 60

2. Термін подання студентом роботи на кафедру 2 грудня 2024 року

3. Вихідні дані до роботи: Об'єктом дослідження є лексико-стилістичні засоби сучасного англомовного політичного дискурсу, **Предметом дослідження** слугують стратегії перекладу політичного дискурсу українською мовою. **Матеріалом дослідження** є дослідження є промови політичних лідерів США, Великої Британії та України останніх років, що демонструють характерні риси політичного дискурсу та є показовими для аналізу перекладу.

4. Перелік питань, які потрібно розробити: 1) визначити сутність і специфіку політичного дискурсу як явища; 2) описати основні лексичні та стилістичні особливості промов політичних лідерів; 3) проаналізувати тематичну спрямованість виступів провідних політичних діячів; 4) виокремити риси усного політичного дискурсу, включаючи повтори, тавтології, інтонаційні особливості; 4) встановити особливості лексичних трансформацій у перекладі промов політичних діячів США, Великої Британії та України.

5. Дата видачі завдання 5 лютого 2024 року

**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН
ВИКОНАННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОГО ДОСЛІДЖЕННЯ**

Назва етапів виконання кваліфікаційної дипломної роботи	Термін виконання етапів роботи	Примітка
Опрацювання літератури за темою дослідження	5 лютого – 5 березня 2024 року	виконано
Написання теоретичного розділу дослідження	5 березня – 12 квітня 2024 року	виконано
Презентація теоретичного розділу на науковому семінарі /конференції	16-17 квітня 2024 року	виконано
Підбір фактичного матеріалу за темою дослідження для практичного розділу	15 квітня – 10 травня 2024 року	виконано
Написання практичного розділу	До 5 червня 2024 року	виконано
Подання чорнового варіанту дипломної роботи керівнику	10 червня 2024 року	виконано
Захист переддипломної практики	8 листопада 2024 року	виконано
Попередній захист кваліфікаційної роботи	14 листопада 2024 року	виконано
Подання кінцевого варіанту дипломної роботи на кафедру	2 грудня 2024 року	виконано
Перевірка на плагіат	3 10 по 13 грудня 2024 року	виконано
Захист дипломних робіт магістра	26-30 грудня 2024 року	виконано

Здобувач

Іван КОВАЛЬ

Керівник роботи

Олександр ЄМЕЦЬ

Анотація

Коваль. І. Д. Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу.

У роботі розглянуто особливості перекладу політичного дискурсу. Описано лексико-граматичні особливості текстів політичного дискурсу. Запропоновано адекватні способи передачі політичного дискурсу на українську мову.

Ключові слова: політичний дискурс, політична лексика, політичні терміни, перекладацькі трансформації, дипломатія, лінгвістичні засоби.

Summary

Koval I. D. Lexical and grammatical features of translating political discourse.

The master's thesis deals with the features of translating political discourse. The lexical and grammatical features of political discourse texts are described. Adequate methods for conveying political discourse in Ukrainian are proposed.

Keywords: political discourse, political vocabulary, political terms, translation transformations, diplomacy, linguistic means.

ЗМІСТ

ВСТУП	3
РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ	7
1.1. Характеристика політичного дискурсу.....	7
1.2. Лексичні особливості англomовного політичного дискурсу.....	16
1.3. Прийоми відтворення образності у політичному дискурсі.....	23
1.4. Усний політичний дискурс та його стилістичні особливості.....	29
Висновки до Розділу 1	33
РОЗДІЛ 2. ЕМОЦІЙНИЙ ЕФЕКТ ЛЕКСИЧНИХ ,ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ТА МЕТАФОРИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ПРИЙОМУ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ	35
2.1. Прийоми перекладу лексичних та метафоричних одиниць у політичному дискурсі.....	35
2.2. Прийоми перекладу політичної та медичної термінології у промовах політичних діячів.....	44
2.3. Характерні риси усного політичного дискурсу та труднощі їх відтворення у перекладі.....	56
Висновки до Розділу 2.....	72
ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ	74
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	76

ВСТУП

Політичний дискурс завжди був важливим об'єктом наукових досліджень, оскільки він має здатність формувати суспільну думку, впливати на міждержавні відносини та мобілізувати громадян до досягнення певних цілей.

Актуальність дослідження набувається в умовах сучасного світу, де комунікація політичних лідерів часто визначає напрямок розвитку цілих націй. Війна України з Росією підвищила значення аналізу промов політичних керівників, оскільки кожне слово може стати не лише інструментом інформаційної боротьби, а й засобом залучення міжнародної підтримки.

Теоретичним підґрунтям дослідження стали праці таких вчених, як Ф.С. Бацевич, Х. Михайліченко, Є.А. Чертков, Ф. Генрі, К. Татор, І.С. Шевченко, О.О. Селіванова.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Магістерська робота пов'язана з проблематикою наукової теми кафедри германської філології та перекладознавства "Проблеми лексико-граматичної семантики, прагматики та стилістики в когнітивно-дискурсивній парадигмі".

Об'єктом дослідження є лексико-стилістичні засоби сучасного англomовного політичного дискурсу,

Предметом дослідження слугують стратегії перекладу політичного дискурсу українською мовою.

Метою дослідження є визначення лексичних та стилістичних особливостей промов сучасних політичних діячів США, Великої Британії та

України, а також дослідження стратегій перекладу цих одиниць, з урахуванням їх функцій та впливу на аудиторію.

Завдання дослідження:

- визначити сутність і специфіку політичного дискурсу як явища;
- описати основні лексичні та стилістичні особливості промов політичних лідерів;
 - проаналізувати тематичну спрямованість виступів провідних політичних діячів;
 - виокремити риси усного політичного дискурсу, включаючи повтори, тавтології, інтонаційні особливості;
 - встановити особливості лексичних трансформацій у перекладі промов політичних діячів США, Великої Британії та України.

Матеріалом дослідження є промови політичних лідерів США, Великої Британії та України останніх років, що демонструють характерні риси політичного дискурсу та є показовими для аналізу перекладу.

Основні положення, що виносяться на захист:

1. Політичний дискурс є багатогранним явищем, яке характеризується використанням специфічних лексико-стилістичних прийомів, таких як метафори, повтори, ідіоми та образні вислови.
2. Тематика промов охоплює ключові аспекти суспільного життя, серед яких передача влади, економічний розвиток, національна безпека керівників США, Великобританії, України.
3. Усний політичний дискурс має унікальні риси, такі як інтонаційні особливості, паузи, акцентуація важливих слів і навіть обмовки, що підкреслюють його живий характер.
4. У перекладі політичних промов використовуються трансформації, включаючи генералізацію, модуляцію та збереження образності, що допомагають передати емоційний та змістовий контекст оригіналу.

5. Ключові лексичні одиниці, наприклад, слово “weaponization” у промовах Джо Байдена і Володимира Зеленського, є індикатором акцентів політичного порядку денного, що вимагає особливої уваги при перекладі.

Методи дослідження:

- семантичний аналіз значення лексичних одиниць, спрямований на виявлення їх функцій у контексті;
- стилістичний аналіз, що розкриває художні та виражальні засоби політичного дискурсу;
- зіставний аналіз оригінальних текстів і їх перекладів, спрямований на виявлення перекладацьких трансформацій;
- кількісний аналіз для визначення частотності використання певних лексичних і стилістичних прийомів.

Наукова новизна роботи полягає в розширенні уявлень про особливості усного політичного дискурсу, зокрема його лексико-стилістичні характеристики, а також у поглибленні знань про перекладацькі стратегії.

Теоретичне значення дослідження — результати можуть слугувати основою для розробки методичних підходів до аналізу та перекладу політичного дискурсу.

Практична значущість роботи полягає в розробці рекомендацій, які можуть бути застосовані при викладанні дисциплін з перекладознавства, стилістики та практики англійської мови.

Апробація дослідження. Результати дослідження були представлені на I Міжнародній науково-практичній інтернет-конференції “TRANSCENDING BOUNDARIES: UNRAVELING THE DYNAMICS OF CUTTING-EDGE RESEARCH AND ITS TRANSFORMATIVE IMPACT ON THE GLOBAL SPHERE”, що відбулася 11-12 липня 2024 року в м. Дніпро, Україна, (С. 61-62), організований міжнародним електронним науково-практичним журналом “WayScience”. Тема виступу: “Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу”.

Структура роботи дослідження складається зі вступу, двох розділів із висновками до них, загальних висновків, списку використаної літератури та додатків. Загальний обсяг дослідження 64 сторінки.

У **вступі** окреслено актуальність дослідження, новизну, вказано мету та завдання, визначено об'єкт та предмет дослідження, наукову новизну, теоретичне значення, практичну цінність, матеріал та методи дослідження.

У **першому розділі** розкриваються теоретичні основи дослідження, а саме особливості визначення поняття, походження, лексико-граматичні особливості політичного дискурсу, а також труднощі та способи перекладу.

У **другому розділі** досліджено лексичні та граматичні особливості перекладу політичного дискурсу, а також проведено статистичний аналіз найбільш часто застосованих перекладацьких трансформацій у процесі перекладу.

У **загальних висновках** узагальнено результати дослідження.

РОЗДІЛ 1. ОСОБЛИВОСТІ АНГЛОМОВНОГО ПОЛІТИЧНОГО ДИСКУРСУ ТА СПОСОБИ ВІДТВОРЕННЯ ОБРАЗНОСТІ

1.1. Характеристика політичного дискурсу

Дискурс є складною та багатогранною формою комунікації, що відіграє ключову роль у формуванні та функціонуванні політичних систем. Він охоплює різні форми мовлення та письмової комунікації, які використовуються для вираження своїх ідей, переконань та позицій.

Етимологічний словник дає таке визначення: Дискурс (від фр. discours – промова, розмова на тему чогось) – єдність мовлення та ситуації, в якій воно відбувається. Включає як перебіг мовлення, так і його передумови, обмеження та результати, позамовний контекст і невисловлені цілі й наміри, які супроводжують акт мовлення [53].

Ф.С. Бацевич зазначає, що дискурс – це тип комунікативної діяльності, інтерактивне явище, тривалий у часі процес, утілений у певній (іноді значній) кількості повідомлень; мовленнєвий потік, що має різні форми вияву (усну, писемну, друковану, паралінгвальну тощо), відбувається у межах одного чи кількох каналів комунікації, регулюється стратегіями і тактиками учасників спілкування і являє собою складний синтез когнітивних, мовних і позамовних (соціальних, психічних, психологічних тощо) чинників, які визначаються конкретним колом “форм життя”, залежних від тематики спілкування. Дискурс має своїм результатом формування різноманітних текстів і мовленнєвих жанрів [1].

Х. Міхайліченко характеризує дискурс як важливий інструмент або знаряддя думки: “Політичний, педагогічний, релігійний, науковий, юридичний та інші види інституційного дискурсу привертають до себе увагу дослідників, оскільки у цій дослідницькій парадигмі на перший план висуваються не внутрішньосистемні мовні відносини, а характеристики

мовної особистості як носія відповідної культури і статусно-рольових відносин. Безліч проблем вивчення політичного дискурсу є міждисциплінарними і розглядаються з позицій лінгвістики тексту і дискурсу, когнітивної лінгвістики, прагмалінгвістики, проте з позицій лінгвостилістики політичний дискурс в Україні є ще маловивченим. До початку другої половини ХХ століття комплексний підхід до центрального об'єкта дослідження в мовознавстві – мови, а також вихід за межі розгляду її виключно як знакової системи і дослідження мови з погляду комунікативної природи зумовили тенденцію до інтеграції знань в різних областях науки, в тому числі і в сучасному перекладознавстві. Бурхливий розвиток політичного дискурсу в сучасному житті України, а також збільшення зв'язків між Україною та США, а відтак – і в україно-американській лінгвоспільноті викликають нагальну потребу опису закономірностей і специфіки перекладу текстів цього комунікативного простору. Проте сучасні праці з вивчення політичного дискурсу, лінгвістичної семантики, теорії та практики перекладу політичних промов, засвідчують, що галузь перекладу політичної риторики є лакуною у сучасному перекладознавстві” [12].

Є. А. Черткова характеризує різні підходи до визначення дискурсу, а саме:

“Дискурс активно застосовується в міждисциплінарних дослідженнях, через що в науковому світі не існує єдиного загальноприйнятого його визначення. Кожна наукова дисципліна підходить до трактування дискурсу, зосереджуючи увагу на своїх власних особливостях та проблемах [24]. Ф. Генрі та К. Татор визначають дискурс як “мову, що визначається соціальними умовами свого використання та тими, хто її використовує”. У процесі аналізу наукової літератури було виділено три основні підходи до визначення та розуміння поняття дискурс, які взаємодіють між собою:

1. **Лінгвістичний підхід.** Дискурс розглядається як цілісне явище, нерозривно пов'язане з поняттями “текст” та “мовлення”. Його виникнення зумовлено необхідністю аналізувати текст не лише з формальної точки зору, а й враховуючи його внутрішній зміст, наміри автора та контекст, у якому цей текст функціонує. Таким чином, дискурс сприймається як динамічний, а не статичний об'єкт. Т. М. Пушкар визначає його як “мисленнєво-комунікативну діяльність, яка протікає в широкому соціокультурному контексті та характеризується континуальністю та діалогічністю” [15, с. 95]. О.О. Селіванова описує дискурс як замкнену цілісну комунікативну ситуацію, у якій текст піддається впливу різноманітних факторів (культурних, соціальних, політичних тощо), а також самих комунікантів [16, с. 203].

2. **Публіцистичний підхід.** Вони зосереджують увагу на тому, що дискурс описує способи мовлення, акцентуючи на тому, кому він належить і яка його природа. Вони прагнули досліджувати окремі дискурсивні різновиди, що підкреслюють комунікативну своєрідність суб'єкту соціальної дії.

3. **Раціональний підхід.** Засновником цього підходу є Ю.А. Хабермас, німецький соціолог та філософ. За його теорією, дискурс – це ідеальний вид комунікації, який реалізується у максимально нейтральному середовищі, позбавленому впливу традицій, соціальної реальності та інших факторів. Метою такого дискурсу є критичне обговорення та обґрунтування поведінки та поглядів учасників комунікативного акту” [12]. Політичний дискурс є складним і багатозначним поняттям, яке досліджували численні науковці. У своїх дослідженнях вони пропонують різні визначення, враховуючи особливості та контекст політичної комунікації. Кожне з цих визначень підкреслює різні аспекти політичного дискурсу, від його структурних особливостей до функціонального призначення.

Мета дискурсу визначається таким чином **Політичний дискурс**. Спрямований на майбутній контекст (тоді як літературний – на минулий, ЗМІ – на теперішній). Майбутні контексти вигідні: їх важко заперечити, неможливо на даний час перевірити. Свої ідеї політичний дискурс проголошує найкращими. Як правило, творить образ і навіть модель ворога. Саме ворог увесь час винен у тому, що ситуація є не такою, як планувалося. Ворог завжди цементує суспільство, яким легко керувати. Політичний дискурс моделює інтереси суспільства, тобто він формується авторами і “споживачами”, оскільки їх очікування і бажання “вмонтовані” в нього. Часто дискурсивні вміння політика важать більше, ніж його особистісні риси.

Є.А Черткова наводить кілька визначень, запропонованих дослідниками:

Г.О. Хацер розглядає політичний дискурс як “знакову систему, в якій відбувається модифікація семантики та функцій різних типів мовних одиниць та стандартних мовленнєвих дій” [12].

Т.Ю. Ковалевська вважає, що спілкування політиків є своєрідним «впливом, де дискурсивні особливості визначаються структурою координативних соціальних відносин, характерних для політичного мовлення. При цьому комуніканти взаємодіють у площині рівноправного буття. Однак через специфічну мету політичний дискурс спрямований радше на односторонній вплив, ніж на повноцінний контакт між учасниками комунікації [8].

Н.В. Кондратенко зазначає, що політичний дискурс є “конкретним проявом політичної комунікації, що передбачає актуалізацію політичного тексту в комунікативному акті взаємодії політичного суб’єкта (політика, політичної сили, влади) та політичного об’єкта (аудиторії, електорату, виборця)” [2].

Л.В. Лукіна додає, що “політичний дискурс є різновидом рефлексивної мовної комунікації, що відбувається в політиці і характеризується сукупністю текстів про політику, спрямованих на питання завоювання, утримання та використання державної влади” [2].

Ці визначення відображають різні підходи до аналізу політичного дискурсу і підкреслюють його складність та багатогранність.

Для того щоб розуміти значення терміну “політичний дискурс” потрібно також охарактеризувати основні функції політичного дискурсу.

З приводу функцій Є.А. Черткова визначає такі:

“Комунікативна – передача інформації, орієнтування адресантів на адресатів, щоб полегшити процес розуміння комунікативних намірів. Головною метою цієї функції є вплив на адресата (реципієнта) виконати чи не виконати певних дій.

- **Селективна** – відбір тих поглядів (точок зору), що найбільше задовольняють процес досягнення балансу між різноплановими інтересами учасників комунікативного акту, таким чином становлячись найбільш перспективними.

- **Спонукальна/регулятивна/вокативна/інструментальна** – вміння впливати на адресатів з метою формування в їх свідомості певного бачення картини світу. Часто реалізація функції відбувається через емоційні канали реципієнтів.

- **Фатична** – встановлення та налагодження контактів між учасниками комунікативного акту. Найбільш зустрічається у реалізації політичних промов, що пояснюється першочерговим бажанням адресантів встановити емоційний зв'язок з адресатами, а не робити акцент на змістовному навантаженні повідомлення.

- **Емотивна** – створення необхідного емоційного середовища для подальшої побудови бесіди у необхідному напрямку для адресатів.

Головними чинниками виступають емоції адресатів, які слугують своєрідним тригером відповідних реакцій адресантів“ [31, с. 45].

Т.М. Доній надає 4 функції:

“Використання політичного дискурсу як інструменту політичної влади можна вважати його ключовою функцією. Видається доцільним виділити такі функції :

- комунікативна (передача політичної інформації);
- стимулювальна (вплив на цільову аудиторію);
- емотивна (звернення до емоцій цільової аудиторії);
- метамовна (пояснення основних положень дискурсу цільовій аудиторії)[3].

Іноземні дослідники виділяють ще одну функцію, а саме символічну, визначаючи, що думки та почуття виражаються політичними символами, або певні вирази з промов, набуваючи популярності серед аудиторії, стають символами. Найбільше символізму, безумовно, в промовах, гаслах і назвах. Часто політики використовують символізм, щоб досягнути найбільшого впливу на аудиторію [47].

Ці функції показують, наскільки важливим і впливовим є політичний дискурс у сучасному світі. Він не тільки визначає способи комунікації між політиками та суспільством, але й активно впливає на формування політичної свідомості та поведінки громадян. Вивчення політичного дискурсу дає змогу краще розуміти механізми політичної взаємодії та впливу, а також прогнозувати майбутні політичні тенденції та зміни.

Т.М. Доній аналізуючи англійський і україномовний політичний дискурс зазначила:“Аналіз політичних текстів англійською та українською мовами показав, що обидві мови мають свої специфічні риси, які впливають на спосіб передачі інформації та риторичні стратегії. У процесі дослідження було виявлено, що українська мова частіше використовує емоційно

збарвлені слова та вислови, тоді як англійська мова віддає перевагу більш формальній і нейтральній лексиці“[3].

Т.М. Доній зазначає, що англomовний політичний дискурс характеризується раціональністю і логічністю, прямою і відкритістю, а також інтерактивністю, що сприяє залученню громадськості до політичних процесів. Крім того, цей дискурс вирізняється стандартизацією мови, що полегшує комунікацію, і культурною адаптивністю, дозволяючи враховувати різноманітні культурні особливості аудиторії[3].

Ю. В. Юлінецька досліджувала англomовний дискурс і визначила: “Огляд наукового фонду дозволив проаналізувати і узагальнити існуючі підходи до трактування терміну «політичний дискурс». Окреслено специфічні підходи до вивчення англomовного політичного дискурсу з урахуванням лінгвістичних та екстралінгвістичних чинників за наступними характеристиками: національно-культурний параметр (мова матеріалу дослідження); жанрова спрямованість (публічні промови, дебати, інтерв'ю з політиками); концептосфера; репрезентативність метафор; лінгвальні особливості (синтаксичні, граматичні, лексичні); просодичні засоби; політична спрямованість виступу; особистісний аспект автора промови (впливовість на світову спільноту, авторитетність у політичному середовищі, посада). При визначенні принципів добору матеріалу для подальших наукових розвідок вважаємо за необхідне врахувати також ступінь популярності 795 виступу серед найвидатніших ораторських промов; ступінь загостреності соціального контексту; тематико-ідеологічні тенденції; гендерний аспект; темпоральні рамки. Вивчення великої кількості вже сформульованих трактувань і напрацьованих підходів та їх комплексне використання дозволяє обрати оптимальну методологію для аналізу англomовного політичного дискурсу” [25].

Науковці такі як Є.А. Черткова, Т.М. Доній, Ю.В. Юлінецька надають такі характеристики англomовному і україномовному дискурсу: Особливість

україномовного політичного дискурсу полягає в тому, що він тісно пов'язаний із національною ідентичністю, оскільки українська мова є важливим елементом культурного відродження і самоідентифікації. Вплив історичних подій, таких як періоди підпорядкування та політичні конфлікти, формує обговорення питань автономії та суверенітету. Політичний дискурс часто поляризований, відображаючи різні погляди і регіональні відмінності. Мовна політика держави, яка включає закони і ініціативи щодо підтримки української мови, також грає важливу роль. Крім того, медіа активно впливають на формування суспільної думки, поширюючи певні наративи і точки зору.

Особливість англomовного політичного дискурсу полягає в його багатогранності завдяки широкому спектру перспектив з різних країн та культур. Медіа мають значний вплив на формування політичних наративів і визначення порядку денного. Політичний дискурс часто зосереджений на глобальних питаннях, таких як зміни клімату, міжнародна торгівля та права людини, відображаючи глобальний вплив англomовних країн. Також характерною рисою є політична поляризація, яка призводить до емоційно заряджених дебатів. Важливу роль відіграє концепція політичної коректності, яка впливає на те, як обговорюються політичні теми. Історичні події, такі як колоніалізм і війни, також продовжують впливати на дискурс, формуючи обговорення питань раси, ідентичності та національної історії.

О.А. Хрипниченко визначає англomовний політичний дискурс таким чином: “ Характерним для англomовного політичного дискурсу є використання термінів, які стосуються різних соціально-політичних груп, державних структур та всесвітньо відомих форм управління. Окрім специфічної лексики, у політичному дискурсі також присутнє типове використання термінів, що характерні для галузей, які мають близький зв'язок з політикою, таких як державна безпека, економіка, фінанси тощо. Кондратенко (2007) пропонує більш конкретну класифікацію і поділяє

лексику політичного дискурсу на такі категорії: власне політична лексика; політично-економічна 9 лексика; політично-юридична лексика; військово-політична лексика; термінологічна лексика широкого змісту” [22].

Основною характеристикою політичної комунікації є орієнтованість на досягнення перлокутивного ефекту – створення певної суспільно-політичної реакції у аудиторії. Учасники таких комунікацій зазвичай висловлюють конкретні суспільно-політичні погляди, а обмін інформацією має чітко виражене прагматичне спрямування. Процес комунікації в політиці завжди має певну мету. Щоб досягти запланованого перлокутивного ефекту, адресати повинні ретельно підбирати та організувати мовні засоби різних рівнів.

У англomовному політичному дискурсі для впливу на аудиторію використовуються різноманітні мовні технології. Це може включати особливу інтонацію для привернення уваги, відхилення від стандартних граматичних правил для підкреслення певних аспектів, а також спеціально підібрану лексику для виклику бажаної реакції у слухачів.

Отже загально визнано, що політичний дискурс включає в себе як вербальні, так і невербальні форми комунікації, використовувані для вираження ідей, переконань та позицій у політичному контексті.

Різні підходи до вивчення політичного дискурсу, такі як лінгвістичний, публіцистичний і раціональний, дозволяють глибше зрозуміти його природу та механізми. Лінгвістичний підхід розглядає дискурс як цілісне явище, що включає текст і мовлення у певному контексті. Публіцистичний підхід зосереджується на мовних особливостях та ролі дискурсу в соціальній дії. Раціональний підхід Ю. Хабермаса акцентує увагу на ідеальній комунікації, позбавленій впливу зовнішніх факторів.

1.2. Лексичні особливості англомовного політичного дискурсу

Лексичні особливості політичного дискурсу є критично важливими, оскільки вони визначають комунікативну ефективність повідомлення, формуючи розуміння та вплив на аудиторію. Вибір слів і термінів не лише допомагає передати основні ідеї та наміри політиків, але й впливає на емоційний стан та сприйняття громадськості, формуючи імідж та риторичну стратегію. Лексика може бути використана для маніпуляцій, підкреслення позитивних рис чи уникнення негативних аспектів, відображаючи культурні та соціальні контексти. Для міжнародної комунікації важливий правильний вибір термінів, щоб уникнути непорозумінь та забезпечити чіткість і ефективність у взаємодії з різними аудиторіями.

Лексичні особливості політичного дискурсу охоплюють різні мовні засоби та прийоми, що використовуються для досягнення політичних цілей. Вони включають спеціальну термінологію та професіоналізми, пов'язані з політикою, економікою, правом та іншими сферами, такі як *імпичмент*, *виборчий округ*, *коаліція*, *санкції*. *Політичні метафори*, наприклад, *залізна завіса* або *політична арена*, допомагають зробити складні ідеї більш доступними для широкої аудиторії. *Евфемізми*, як-от *корекція курсу* замість *криза*, використовуються для пом'якшення негативних явищ. Риторичні запитання, такі як “Хіба ми можемо дозволити собі таку розкіш?”, підкреслюють певну позицію. Гасла та лозунги, до прикладу “Слава Україні!” чи “Make America Great Again”, виражають основні ідеї політичної програми. Прямі та непрямі апеляції, наприклад, “Дорогі співвітчизники!”, допомагають встановити контакт з аудиторією. Ідеологічні кліше та штампи, такий як “національні інтереси”, відображають певну ідеологію. Антитези, наприклад, “свобода проти тиранії”, підкреслюють різницю між ідеями. Гіперболи та зменшення, такі як “історичний вибір” або “незначна подія”, підсилюють вплив на аудиторію. Цитати та посилання на

авторитети, як-от “Згідно з даними ООН”, допомагають підкріпити аргументи. Ці особливості допомагають політикам ефективніше комунікувати з аудиторією, маніпулювати її думками та переконаннями, а також формувати громадську думку відповідно до своїх цілей.

Т.М. Доній наголошує, ”переклад політичних текстів потребує особливої уваги.” Це пояснюється тим, що такі тексти відображають національні цінності, лінгвокультурні особливості та політичну ситуацію в країні, де вони були створені. Тому важливо передавати інформацію точно та обирати такі засоби мовного вираження, які будуть політично коректними[3].

Особливістю політичної системи є наявність текстів, які тісно пов'язані між собою і містять специфічну термінологію. У зв'язку з цим перекладач має звертати увагу на узгодженість термінів у перекладі, враховуючи термінологічну базу інших політичних текстів. Використання існуючої термінології є важливим, адже вона виконує роль коду політичної комунікації, забезпечуючи узгодженість текстів.

Коли перекладач стикається з новими поняттями, пошук прийняттого еквівалента у мові перекладу слід здійснювати з урахуванням політичних, культурних та лінгвістичних аспектів. Проблема еквівалентності перекладу є спільною для всіх дослідників. Наприклад, К. Рейс вважає, що еквівалентність залежить від типу тексту.

Ю.А. Найда зазначає, що переклад полягає у виборі найближчого природного еквівалента у цільовій мові, беручи до уваги зміст та стиль тексту. Такий еквівалент формується завдяки динамічній еквівалентності, яка враховує широкий спектр контекстних значень та смислів оригіналу, що можуть бути спотворені при буквальному перекладі. Формальна еквівалентність, на противагу динамічній, націлена на збереження певного лінгвістичного чи риторичного ефекту[26].

Як зазначає І.О. Волянчук, ” при дослідженні політичного дискурсу в умовах воєнного стану необхідно враховувати та поєднувати всі підходи. Завдяки налагодженій комунікації з населенням України, політичними лідерами європейських держав, а також досконалому володінню ораторським мистецтвом, українським політикам вдається контролювати медійно-політичний простір, досягати підтримки світового співтовариства, єдності всіх українців, включаючи тих, хто проживає у проросійських регіонах, сприяти піднесенню бойового духу захисників і утвердженню незламності та волелюбності нації. Важливе місце у визначенні взаємовідношення мови та політики займає дослідження лексико-семантичного аспекту, оскільки він найкраще відображає соціальний стан та зміни“[2].

Як зазначає Д.М. Каліщук, “значення слова можна вважати певною мірою психоментальним фрагментом колективної етносвідомості, закріпленим за певною мовною формою, що дозволяє йому існувати в індивідуальній свідомості у різних способах застосування. Протиріччя між колективною та індивідуальною природою значення залишається однією з проблем теорії значення”[7,с. 245].

Т.М. Доній зазначає, що «термінологія політичної мови допомагає формулювати найзагальніші питання щодо відносин між індивідумом та суспільством. Окрім того, вона пов’язана з політичною теорією, оскільки політична термінологія використовується також для формулювання описових теорій політичних явищ (аналітичні статті, принципи правосуддя, законодавство тощо). Таким чином, для визначення особливостей політичної термінології видається доцільним зрозуміти, що саме становить основу політичних текстів. Політичний дискурс характеризується двозначністю, інформативністю, замовченням певних фактів, навмисним спотворенням істини, театральністю та фантомністю. Неологізми, ідіостиль, слова-реалії, історизми, алюзії, метафори – ось лише невелика частина того,

що може суттєво ускладнити роботу перекладача політичного тексту. Загальними порадами для вибору перекладацьких стратегій у цих випадках можна вважати такі:

– для перекладу неологізмів, як правило, вибирають калькування, транскодування (транскрипцію і/або транслітерацію), описовий переклад, іноді можна використати калькування;

– слова-реалії загалом передаються за допомогою описового перекладу, можливі варіанти транскодування або калькування, проте такий вибір часто потребує перекладацького коментаря;

– для перекладу алюзій варто вибирати повний відповідник, або принаймні частковий; можна застосувати прийом генералізації, якщо він уможливить більше розуміння алюзії” [3].

“Як відомо, повнозначне слово – це бінарна мовна одиниця (має план значення і план вираження). Аналізуючи мовлення Володимира Зеленського та Олексія Арестовича, важливо виявити, що домінує у їхніх дискурсах – план змісту чи вираження. В їхньому мовленні можна виокремити низку спільних лексичних одиниць, які виступають маркерами сучасного періоду Російсько-української війни. Серед них активно функціонують тематичні групи: суспільно-політична лексика (*антивоєнна коаліція, евакуація, ембарго, внутрішньо переселені особи, гуманітарні коридори, колаборант, комендантська година, логістика, повітряна тривога, окупанти, рашизм, тероборона, укриття* тощо), назви родів та видів військ (*артилерія, військово-морські сили, десантно-штурмові війська, повітряні сили, сухопутні війська*), назви зброї (*безпілотний літальний апарат, бойові броньовані машини, крилаті ракети, міни, реактивні системи залпового вогню, снаряди* тощо). Ці лексичні маркери, семантизуючись у контексті монологів політиків, формують концептосферу комунікантів, в основі якої – референт, денотат, сигніфікат та когнітивне співвідношення“ [4].

Сучасний політичний дискурс все частіше інтегрує елементи інтернет-меметики та термінології, що виникає в соціальних мережах. Політики і їхні команди активно використовують меми, короткі відео та специфічний лексикон, що виникає на платформах як Twitter або TikTok, для того, щоб достукатися до молодшої аудиторії. Такі вирази, як “OK Boomer” або “woke culture”, стали частиною публічної дискусії і активно використовуються у політичних дебатах, демонструючи гнучкість і адаптивність політичної мови до сучасних медіа. При перекладі таких термінів необхідно зберегти їхню культурну значимість та вплив, що вони мають на цільову аудиторію.

Американський політичний дискурс також містить низку тематичних груп, що характеризують його унікальні лексичні особливості. Як зазначає І.О. Волянюк, важливою рисою політичного дискурсу є використання суспільно-політичної лексики, яка охоплює терміни, що описують ключові концепти та проблеми суспільства [2].

В американському політичному дискурсі можна виділити такі основні тематичні групи:

Суспільно-політична лексика:

Конституційні терміни: *democracy, human rights, freedom of speech, federal government, justice.*

Політичні процеси та інститути: *elections, Congress, Senate, House of Representatives, impeachment, bill.*

Економічна лексика:

Економічні концепти та політики: *recession, tax reform, inflation, jobs, minimum wage, national debt.*

Фінансові інститути: *Federal Reserve, Wall Street, stock exchange, banks, investments.*

Соціальні питання:

Громадянські права та свободи: *racial equality, gender equality, LGBTQ+ rights, immigration policy, right to abortion.*

Охорона здоров'я: *healthcare, Obamacare, pandemic, vaccination, public health.*

Національна безпека та оборона:

Військова лексика: *armed forces, Pentagon, military operations, terrorism, national security.*

Зовнішня політика: *diplomacy, international relations, sanctions, alliances, UN, NATO.*

Екологія та енергетика:

Екологічні терміни: *climate change, carbon emissions, sustainable development, environmental policy.*

Енергетичні ресурси: *fossil fuels, renewable energy, energy independence, solar energy, wind energy.*

Ці тематичні групи є важливими для розуміння основних напрямків політичного дискурсу в США і формують публічну думку з різних соціальних, економічних, політичних та екологічних питань.

Однією з важливих лексичних особливостей політичного дискурсу є використання метафор. Політичні метафори, такі як *залізна завіса* чи *зелені економічні реформи*, створюють яскраві образи, що полегшують розуміння складних політичних концепцій.

Т.М. Доній охарактеризовує метафору таким чином: “ Метафора, безумовно, є найбільш ефективним засобом передачі експресії тексту без зайвого зосередження уваги реципієнта на певних важливих моментах. Створюючи образ навіть не у свідомому, а у підсвідомому, метафора функціонує на рівні символів в соціумі, що значно зменшує політичну відповідальність промовця за ті чи інші суперечливі висловлювання, так як вони можуть бути по різному інтерпретовані аудиторією. Таким чином, в процесі перекладу надзвичайно важливо зберегти цю прагматичну

інтерактивну функцію метафори, намагаючись відтворити той самий ефект у підсвідомості цільового читача. Якщо використання метафори було вдалим, то мета буде досягнута, і вона надовго залишається в пам'яті аудиторії.” [3, с.142].

Як підкреслює І.О. Волянчук, лексичні одиниці у політичному дискурсі використовуються з метою впливу на аудиторію, а реципієнти послуговуються мовними знаками для усвідомлення та сприйняття почутого чи прочитаного, можна говорити про основні функції вербалізованих концептів: номінативну, прагматичну, експресивну, функцію інтерпретації та дейктичну.

Фактуальна інформація є основою, на якій будуються інші види інформації. Емоційна інформація додає суб'єктивний контекст і вплине на сприйняття, тоді як оперативна інформація зосереджена на конкретних діях та планах. Цей підхід дозволяє створювати добре структуровані, змістовні та ефективні політичні тексти, які відповідно адаптуються для цільової аудиторії” [2, с.69].

Лексичні особливості англomовного політичного дискурсу є складним і багатогранним явищем, що відображає соціально-політичні реалії та культурні особливості англomовного світу. Використання різноманітних лексичних груп, таких як мова війни, економічна термінологія, морально-етична лексика, евфемізми, сленг, і навіть інтернет-меметика, дозволяє політикам ефективно доносити свої ідеї до різних аудиторій. Лексико-семантичні зміни, що відбуваються у політичному дискурсі, свідчать про його динамічність та адаптивність до нових контекстів. Важливо також враховувати психолінгвістичний аспект, адже вибір слів у політичному дискурсі часто спрямований на викликання певних емоцій та настроїв. Знання цих лексичних особливостей є необхідним для глибшого розуміння політичних процесів та для адекватного перекладу текстів політичного спрямування.

1.3. Прийоми відтворення образності у політичному дискурсі

Образність відіграє ключову роль у політичному дискурсі, дозволяючи ефективно формувати ідеї та маніпулювати свідомістю аудиторії. Метафоризація, гіперболізація, використання алюзій та символів створюють потужні емоційні й когнітивні асоціації, що дозволяють політикам не лише передати свої меседжі, але й вплинути на сприйняття, ставлення та дії громадськості. Образність у політичних текстах слугує засобом підсилення риторичних прийомів, надаючи висловлюванням більшої вагомості та переконливості.

Т.М. Доній у своїй роботі характеризує метафору як,..." надзвичайно потужний інструмент передачі експресії у тексті, оскільки дозволяє впливати на підсвідомість аудиторії, не акцентуючи увагу на конкретних важливих моментах. Створюючи образи на рівні символів у суспільстві, метафора знижує політичну відповідальність мовця за суперечливі висловлювання, адже їх можна інтерпретувати по-різному. Отже, в процесі перекладу важливо зберегти прагматичну інтерактивну функцію метафори, намагаючись досягти того ж ефекту на підсвідомість цільової аудиторії. Якщо метафора вдалась, вона залишиться у пам'яті аудиторії надовго" [3].

Т.М. Доній виокремлює такий вид метафор :” Соціальні метафори, такі як ті, що стосуються спортивної або військової тематики, широко використовуються у політичних текстах. Ці метафори апелюють до образів боротьби, конкуренції та агресії, що є характерним для політичної діяльності. Наприклад, метафори зі сфери боксу часто використовуються, оскільки вони яскраво передають відчуття нападу, захисту, жорсткості та агресії. Це притаманно виборчим кампаніям або кризовим політичним ситуаціям, де виникає протистояння між двома особами або політичними групами, як на боксерському рингу. Спортивні метафори відносно легко

перекладати, якщо певний вид спорту популярний, а правила і термінологія відомі широкому загалу в країні цільової аудиторії” [3].

Політична метафора, як одна з найпоширеніших форм образності, має здатність не тільки формувати певне сприйняття ситуації, але й направляти думки аудиторії у потрібному напрямку. Наприклад, метафори на кшталт *залізна завіса*, *політична арена*, або *битва за демократію* ефективно передають складні політичні концепти у доступній формі, що легко запам'ятовується. Водночас, вони можуть приховувати або замінювати прямий зміст, що дозволяє політикам маніпулювати емоціями аудиторії та уникати чітких відповідей на складні питання.

Дослідники виділяють п'ять основних прийомів перекладу політичних метафор :

1. Повний переклад метафори зі збереженням оригінального образу.
2. Заміна на різних рівнях мовної структури (лексичний, морфологічний, синтаксичний).
3. Переклад з додаванням або вилученням певної лексичної одиниці метафори.
4. Реметафоризація — заміна оригінальної метафори на іншу у перекладі.
5. Деметафоризація — вилучення метафоричного значення через описовий переклад.

Вибираючи спосіб перекладу, важливо враховувати контекст, оскільки мовні явища рідко існують у «чистому» вигляді. Наприклад, П. Ньюмарк рекомендує перекладати загальні метафори через підбір аналогічних метафор з таким самим образним змістом; адаптовані метафори під конкретну ситуацію слід перекладати аналогічними адаптаційними прийомами; а оригінальні метафори дослідник радить перекладати повним еквівалентом, щоб зберегти авторський стиль.

Т.М. Доній у своєму дослідженні розглядає різні методи перекладу політичних метафор, зокрема повний переклад метафори, заміну на різних рівнях мовної структури, переклад з додаванням або вилученням певної лексичної одиниці, реметафоризацію та деметафоризацію. Повний переклад метафори дозволяє зберегти як зміст, так і образність оригіналу, що відображає початковий намір мовця. Заміна на різних рівнях мовної структури може бути корисною, коли повний переклад неможливий, адже вона допомагає адаптувати метафору до культури цільової аудиторії. Переклад із додаванням або вилученням певної лексичної одиниці дозволяє зберегти зміст і стиль висловлювання. Реметафоризація передбачає заміну оригінальної метафори іншою, що відповідає концептуальній сфері цільової мови, зберігаючи при цьому сенс та образність. Деметафоризація, яка найменш бажана, нейтралізує текст, знижуючи його експресивність та емоційність, і застосовується лише в разі відсутності інших варіантів перекладу [3].

Важливо нагадати, що політичний дискурс містить також і гіперболу.

Т.В. Чеботар досліджував гіперболу в політичному дискурсі,» На наявність гіперболи у дискурсі вказують певні слова чи групи слів, що мають значення перебільшення. Вони спрямовані на інтенсифікацію, підкреслення властивостей предмета чи особи, що може бути виражено кількісно або образно. У політичному дискурсі гіпербола зазвичай проявляється у загальній стратегії перебільшено позитивної самопрезентації кандидатури політика і підкреслено негативного висвітлення його опонентів. У сприйнятті гіперболи важливу роль відіграють такі риторичні категорії як етос, пафос і логос[23]. Так, у роботі Т.В. Чеботар доведено, що гіпербола може помітно посилити деякі аспекти аргументації і при цьому послабити інші (логос) .Ефективність гіперболи залежить від готовності або схильності цільової аудиторії до перебільшення і надмірності, тобто від етосу, адже оратор, схильний до постійного

перебільшення, може справити враження людини, що не заслуговує довіри, в той час як оратор, який постійно применшує, може здатися непереконливим або нецікавим“ [23].

Крім того, здатність гіперболи звертатися до емоційного, етичного та логічного аспектів сприйняття, а також її виразний змінний характер, пояснюють часте використання цього риторичного прийому з метою переконання. Під час комунікації гіперболи підсилюють емоційне забарвлення висловлювань і часто застосовуються для передачі гумору, сарказму, співчуття, солідарності, антипатії та інших емоцій.

Важливо зазначити, що в політичному дискурсі гіперболи можуть призводити до спотвореного відображення фактів і політичної дійсності. Політики використовують їх, щоб акцентувати увагу на певних вигідних аспектах своїх програм або аргументів із метою маніпуляції, впливу на аудиторію, або дискредитації опонентів. У цьому контексті гіпербола виступає як перебільшена форма висловлювання, де слова чи фрази передають реальність у крайніх проявах, а гіперболізація трактується як маніпулятивний прийом, що застосовується для фокусування уваги реципієнтів на певній інформації через сенсаційність, драматизацію та провокування емоційних реакцій [23].

Т.В. Чеботар досліджує функціонування гіперболи в політичному дискурсі, спираючись на сучасні праці лінгвістів. Її висновки свідчать, що гіперболізовані висловлювання є потужним інструментом переконання, активно використовуваним у політичних виступах для підкреслення серйозності ситуації, актуалізації необхідності дій, критики позицій чи дій політичних опонентів, а також для позитивного представлення своєї партії чи політичного курсу. Отже, у мові політиків гіпербола виконує персуазивну функцію як засіб впливу.

Т.В. Чеботар також розглядає гіперболізацію як одну з найпомітніших характеристик ідіолекту Д. Трампа, що підтверджується дослідженнями,

присвяченими його дискурсу. Вона звертає увагу на твердження американського лінгвіста Джорджа Лакоффа, який стверджував, що успіх 45-го президента США на виборах був досягнутий завдяки його схильності до надмірно гіперболізованої мови та влучно підібраних метафор. У мас-медіа Д. Трампа часто називали королем гіперболи за його особливу схильність до цього стилістичного засобу, що відображається в заголовках на кшталт: *Trump is the crown prince of hyperbol*”, *Super-hyperbolic Man*, *Making hyperbole great again*.

Найяскравішою рисою гіперболізації у дискурсі Д. Трампа Т.В. Чеботар вважає використання численних суперлативів, зокрема, прикметників на кшталт *the greatest*, *the best*, що є частиною стратегії експліцитної позитивної самопрезентації політика. Вона відзначає цю особливість у контексті позитивно-оцінних предикатів і особистісних конструкцій у виступах Трампа. Серед прикладів вона наводить такі висловлювання: 1) *I am the greatest jobs president that God ever created*; 2) *I know the best words*; 3) *How do you impeach a president who has won perhaps the greatest election of all time?* [23].

Образність є ключовим елементом політичного дискурсу, що дозволяє політикам ефективно передавати свої ідеї та впливати на свідомість аудиторії. Використання метафор, гіпербол, алюзій і символів створює емоційні й когнітивні асоціації, які не тільки підсилюють риторичний ефект, але й сприяють формуванню колективних уявлень. Метафора, наприклад, допомагає не лише передавати складні концепти в доступній формі, але й направляти думки аудиторії, часто обходячи прямі висловлювання. Гіпербола додає емоційного забарвлення, акцентуючи увагу на певних аспектах, що може призвести до їх викривлення.

Переклад образних засобів у політичному дискурсі вимагає врахування культурних і мовних особливостей цільової аудиторії. Збереження експресивності метафор і гіпербол є важливим, і це може бути

досягнуто різними методами, такими як повний переклад, реметафоризація або деметафоризація. Водночас гіпербола може як підсилювати аргументацію, так і спотворювати реальність, що робить її ефективним, але ризикованим інструментом.

У своїх дослідженнях В.О. Ткач підкреслює важливість метафор у англomовному політичному дискурсі, зазначаючи, що ці стилістичні засоби виконують ключову роль у передачі складних ідей та концепцій простішими, більш зрозумілими способами. Наприклад, метафори на зразок “economic ills” та “doors of democracy” не лише створюють яскраві образи, але й допомагають політикам ефективніше комунікувати з широкою аудиторією, роблячи складні економічні чи політичні процеси доступними для розуміння [21].

Т.М. Доній звертає увагу на те, що подібні метафори, такі як *face of the nation* чи *soul of the country*, часто використовуються для підкреслення значущості певних аспектів політичного життя. Вони формують у слухача чіткі асоціації та надають промова емоційної насиченості. Використання таких метафор дозволяє політикам звертатися до почуттів та цінностей громадян, тим самим зміцнюючи емоційний зв'язок між промовцем та аудиторією.

Додатково, В.О. Ткач відзначає, що метафори, такі як *walls between the countries* або *attack the problem*, можуть бути використані для створення певного наративу або спрямування уваги на конкретні проблеми. Ці метафори допомагають політичним діячам акцентувати увагу на важливих питаннях та викликати в аудиторії почуття невідкладності або необхідності дій.

Таким чином, аналіз В.О. Ткача свідчить про те, що метафори є не лише елементом стилістичної виразності, але й важливим інструментом впливу на громадську думку. Вони дозволяють політикам ефективно доносити свої меседжі, зміцнюючи емоційний вплив своїх промов та

досягаючи головної мети – переконання аудиторії у правильності їхніх позицій [21].

Таким чином, образність у політичному дискурсі не тільки посилює риторичні прийоми, але й слугує інструментом маніпуляції. Використання метафор і гіпербол вимагає обережного підходу як у створенні політичних текстів, так і в їх перекладі, щоб зберегти впливовий потенціал та відповідність оригінальним намірам.

1.4. Усний політичний дискурс та його стилістичні особливості

Усний політичний дискурс є центральним елементом політичної комунікації, що відображає процес обговорення та вираження політичних ідей, поглядів і рішень через мовлення. Він включає широкий спектр мовленнєвих актів, таких як виступи, дебати, інтерв'ю, переговори, та інші форми вербальної взаємодії, спрямовані на вплив на громадську думку та формування політичних позицій. Важливою характеристикою усного політичного дискурсу є не лише зміст висловлювань, але й їхня риторика, стиль подачі, а також використання мовленнєвих прийомів, які сприяють переконанню аудиторії та формують політичний вплив.

Як зазначає Г.В. Онищак, переклад усного політичного дискурсу є складним і багатогранним завданням, яке вимагає від перекладача не тільки глибокого розуміння політичного та соціокультурного контексту, але й уміння адекватно передавати приховані значення. Лінгвістичні виклики перекладу включають передачу риторичних фігур, адаптацію культурних реалій, а також точний переклад політичної термінології. Перекладач виступає посередником між мовцем та аудиторією, забезпечуючи збереження риторичного впливу та культурного контексту оригіналу[12].

Г.В. Онищак підкреслює, що риторичні засоби є одними з найважливіших інструментів політичного впливу в усному дискурсі. Вони

не лише передають інформацію, але й додають емоційної насиченості, що значно підсилює ефективність повідомлення. Наприклад, використання метафор і алегорій у політичних промовах сприяє створенню символічних образів, які залишаються в свідомості слухачів, впливаючи на їхнє сприйняття політичних реалій.

Г.В. Онищак також зазначає, що успішність політичного дискурсу залежить від вміння політика використовувати риторичні стратегії для формування переконань і виклику емоційних реакцій у слухачів. Метафори, алегорії та інші стилістичні фігури не лише додають мови виразності, але й допомагають створити стійкі символічні асоціації, які формують тривалі політичні наративи.

Крім того, у роботі Г.В. Онищак наголошується, що риторичні прийоми в усному політичному дискурсі часто мають прихований маніпулятивний характер, спрямований на досягнення політичних цілей. Відповідно, аналіз риторичних засобів дозволяє не лише зрозуміти зміст політичних повідомлень, але й виявити техніки маніпуляції, що використовуються для впливу на громадську думку [12].

Як зазначає В.О. Ткач : “ У політичних промовах часто зустрічається використання лексичних повторів та паралельних конструкцій, які акцентують увагу на певних елементах тексту. Такі мовні прийоми в англійському політичному дискурсі сприяють політичній маніпуляції та допомагають виділити ключові аспекти для аудиторії:

...thank you for that incredible mandate the biggest Conservative majority since 1987 the biggest share of the vote since 1979 (Борис Джонсон, 2022) [30].

Використання чисел, статистичних даних і скорочень додає вірогідності висловленню. Цей метод має психологічний вплив на слухачів, оскільки створює відчуття довіри та передбачає компетентність мовця у темі обговорення:

Today's fighting in Kyiv and Mariupol and Kharkiv are the latest battle in a long struggle: Hungary, 1956; Poland, 1956 then again 1981; Czechoslovakia, 1968 (Джо Байден, 2022). Since the invasion, America has committed another \$1.35 billion in weapons and ammunition (Джо Байден, 2022) [36].

Для підкреслення своєї приналежності до народу політики часто використовують займенники *we* та *our*:

...and let me say now to the people of Ukraine that I know that we in the UK will continue to back your fight for freedom for as long as it takes. ...our police, our emergency services and of course our NHS who at a critical moment helped to extend my own period in office (Борис Джонсон, 2022) [30].

Також в англомовних політичних текстах значну увагу привертають спонукальні речення з конструкцією *let me*:

...and let me say now to the people of Ukraine that I know that we in the UK will continue to back your fight for freedom for as long as it takes (Борис Джонсон, 2022).

Використання різних стилістичних прийомів та образних висловів пояснюється прагненням акцентувати важливість певних подій чи процесів:

This battle will not be won in days or months either. We need to steel ourselves for the long fight ahead (Джо Байден, 2022) [36].

В англомовному політичному дискурсі спостерігається використання різноманітних лінгвістичних прийомів, що сприяють підвищенню впливовості промов на аудиторію та підтримують процес політичної маніпуляції. Дослідження В.О. Ткача підкреслює кілька характерних ознак політичних промов, які відіграють важливу роль у формуванні сприйняття реципієнтами ключових повідомлень. По-перше, політики активно використовують емоційно-забарвлену лексику, що дозволяє викликати сильні емоційні реакції у слухачів, тим самим створюючи бажаний емоційний контекст. По-друге, значна кількість цифр та статистичних даних у промовах додає їм вірогідності та переконливості, сприяючи формуванню

у слухачів відчуття довіри до мовця. По-третє, застосування спонукальних речень із конструкцією “let me” дозволяє політичним лідерам позиціонувати себе як активних та рішучих осіб, готових діяти на користь спільноти. Також важливим є домінування займенників *we* та *our*, що допомагає політикам створити відчуття єдності та спільності з аудиторією. Крім того, В.О. Ткач зазначає, що стилістичні прийоми та образності, такі як метафори та інші риторичні засоби, ефективно використовуються для підсилення впливу промов. Використання лексичного повтору та паралельних конструкцій сприяє підкресленню важливих аспектів повідомлень, забезпечуючи їх запам'ятовуваність та чіткість. Нарешті, переважання простих, нескладнених конструкцій робить політичні промови більш доступними для розуміння, що є важливим для досягнення максимального комунікативного ефекту. Ці особливості вказують на те, що політичний дискурс є складним і багатограним феноменом, що вимагає ретельного аналізу для розуміння його впливу на суспільство [21].

“У промовах політиків прослідковується часте використання виразів відомих людей чи цитат з посиланнями. До прикладу: у своїх інавгураційних зверненнях Президенти Америки завжди згадують Декларацію незалежності США, як фундаментальний документ не тільки для всіх громадян країни, а також особисто для політика. В останні роки можна прослідкувати тенденцію все більшого залучення фамільярної лексики в промовах політичних діячів. Це пояснюється бажанням політиків бути ближчим до народу, показати, що вони – невід'ємна частина тієї аудиторії, до якої звертається. Аналізуючи особливості політичних промов, важливо брати до уваги прагматичний аспект мовлення, як специфічний зв'язок між адресантом та реципієнтами. Подібна взаємодія може формуватись під впливом прихованої інтенції – наміру, який передбачає досягнення певної комунікативної мети. Часто прихована інтенція слугує

створенню певного емоційного стану аудиторії чи формуванню певного настрою для отримання прихильності відповідної групи людей [21].

Висновки до Розділу 1

Усний політичний дискурс є важливим компонентом політичної комунікації, який виконує роль потужного інструменту впливу на громадську думку та формування політичних позицій. Цей вид дискурсу охоплює різноманітні форми мовленнєвої діяльності, такі як виступи, дебати, інтерв'ю, переговори, що спрямовані на переконання аудиторії та створення політичного впливу. Успіх усного політичного дискурсу значною мірою залежить від уміння політиків використовувати риторичні стратегії та стилістичні прийоми, які сприяють досягненню комунікативних цілей.

Проведені дослідження підкреслюють важливість стилістичних прийомів у політичних промовах, таких як метафори, алегорії, лексичні повтори, паралельні конструкції та емоційно забарвлена лексика. Ці прийоми дозволяють політикам не лише передавати інформацію, але й викликати емоційні реакції у слухачів, що значно підсилює ефективність політичного впливу. Метафори та інші образні засоби допомагають створити символічні образи, які залишаються в свідомості аудиторії, формуючи тривалі політичні наративи. Лексичні повтори та паралельні конструкції сприяють акцентуванню важливих аспектів повідомлень, забезпечуючи їхню запам'ятовуваність і чіткість. Використання емоційно забарвленої лексики дозволяє викликати сильні емоційні реакції, створюючи бажаний емоційний контекст.

Переклад усного політичного дискурсу є складним і багатогранним завданням, що вимагає від перекладача не тільки глибокого розуміння політичного та соціокультурного контексту, але й здатності передавати приховані значення і зберігати риторичний вплив оригіналу. Лінгвістичні виклики перекладу включають передачу риторичних фігур, адаптацію

культурних реалій та точний переклад політичної термінології. Таким чином, перекладач виступає посередником між мовцем та аудиторією, забезпечуючи збереження риторичного впливу і культурного контексту оригіналу.

РОЗДІЛ 2. ЕМОЦІЙНИЙ ЕФЕКТ ЛЕКСИЧНИХ, ТЕРМІНОЛОГІЧНИХ ТА МЕТАФОРИЧНИХ ОДИНИЦЬ У ПОЛІТИЧНОМУ ДИСКУРСІ ТА ПРИЙОМУ ЇХ ПЕРЕКЛАДУ

2.1. Прийоми Перекладу лексичних та метафоричних одиниць у політичному дискурсі

Політичний дискурс, як особливий тип комунікації, що охоплює широкий спектр жанрів — від промов і заяв до дебатів та інтерв'ю — містить як очевидні, так і приховані значення. Політичні тексти часто насичені специфічними термінами, метафорами, символами, що відображають ідеологічні установки, культурні особливості та історичний контекст країни.

“Політична риторика є складним мовним утворенням, для якого характерні статусна і рольова природа мовної поведінки політика; дотримання вимог офіційної комунікації; виконання різних функцій: регулятивної, пізнавальної, функції конструювання громадської думки; певна тематична приналежність” [12, с. 4].

Спочатку звернемося до тематичної своєрідності промов президентів, яка визначає ключові поняття політичного дискурсу. Перший аспект, політичний дискурс — особливий жанр публічного мовлення, у якому поєднуються риторика переконання, емоційний вплив на аудиторію та стратегічне формулювання політичних ідей. Їхні теми часто відображають національні інтереси, глобальні конфлікти, питання безпеки та міжнародних відносин.

Особливістю таких промов є те, що вони не лише інформують, але й мобілізують громадськість, формують спільні національні цінності та

ставлення до ключових подій. Тематика промов президентів включає важливі соціально-економічні питання та державні інтереси.

Політичні промови, як складова цього дискурсу, відображають комплексну природу мовного впливу, поєднуючи логічну аргументацію з емоційним і символічним забарвленням. Як зазначає Х.В. Михайліченко, політична риторика відзначається статусною природою мовної поведінки політиків, що формує суспільну думку та виконує регулятивну функцію. Це особливо важливо для політичних лідерів на найвищих посадах, де кожне слово має значення не лише для внутрішньої аудиторії, а й для міжнародної спільноти [12, с. 3].

Одна з провідних тем політичних промов керівників країн – це передача влади. Протягом виборів Борис Джонсон зазначає:

The torch will finally be passed to a new Conservative leader [30].

Факел нарешті буде передано новому лідеру Консервативної партії.

У перекладі залишено метафору “факел”, щоб передати ідею традиційності й спадковості влади.

Використання метафори потребує додаткової адаптації, щоб досягти аналогічного емоційного ефекту, який метафора викликає в англomовній аудиторії.

Президент США Джо Байден у 2020 році у своїй інавгураційній промові також використовує метафору і метонімію щоб виділити моральне і духовне значення зміни керівника держави.

It's time to heal America. It's time for our better angels to prevail [36].

Час зцілити Америку. Час, щоб наші кращі янголи взяли гору.

У перекладі розділено речення на дві частини, щоб виділити значущість теми передачі влади. Також збережено метафору у перекладі.

Друга важлива тема промов лідерів США – це економічний розвиток.

Прем'єр міністр Британії Борис Джонсон під час своєї останньої промови у 2022 році використав таку стилістичну одиницю як метонімію для того, щоб підкреслити матеріальну допомогу Україні.

*We have and will continue to have that economic strength to give people the **cash** they need to get through this energy crisis that has been caused by Putin's vicious war* [36].

Ми маємо і продовжимо мати економічну міць, щоб надати людям гроші, необхідні для подолання цієї енергетичної кризи, спричиненої брутальною війною Путіна.

Ми адаптували речення, щоб надати тексту більшої конкретності для української аудиторії зокрема використали генералізацію. Переклад *cash* як *гроші* додає значення стійкості в економічному плані.

Джо Байден у 2021 році, оголошуючи програму Build Back Better, підкреслює необхідність створення мільйонів робочих місць і використовує метафору.

We will rebuild our economy. We'll build back better, stronger, and more resilient than before [43].

Ми перебудуємо нашу економіку. Ми відновимо її знову, сильнішою та стійкішою, ніж раніше.

Перенесено у переклад метафору *build back better* як *відновимо її знову, сильнішою та стійкішою*, щоб зробити акцент на прогресі й оновленні у стилі, ближчому до української аудиторії.

Третя провідна тема промов – національна єдність та сила.

Борис Джонсон у своїй останній промові на посаді прем'єр-міністра Великої Британії 6 вересня 2022 року.

We are one whole and entire United Kingdom whose diplomats, security services and armed forces are so globally admired [30].

Ми повинні бути нацією, якою знаємо, що можемо бути — нацією об'єднаною, зміцненою, зціленою.

Ми додали уточнення у перекладі, розширивши фразу *globally admired* до *весь світ захоплюється*, щоб підкреслити міжнародне визнання престижу Великої Британії.

Також конкретизували значення *one whole and entire* через додавання виразу *єдиним і неподільним*, який акцентує увагу на єдності країни для української аудиторії.

Використали перестановку, помістивши ключову фразу *весь світ захоплюється нашими дипломатами, службами безпеки та збройними силами* наприкінці речення, що виділяє престижність та вагомість цих аспектів.

Важливу роль відіграє модуляція, заміна фрази *globally admired* на *весь світ*

Ми зробили переклад більш змістовним, наголошуючи на моральному заклику до єдності та відродження. Фразу *a nation healed* перекладено як *нація зцілена*, що акцентує увагу на ідеї морального відновлення у контексті українських реалій.

Додано емоційного впливу через використання піднесеного стилю, який підкреслює національну цілісність та спільну мету, що близьке українській аудиторії.

Четверта важлива тема промов це війна за свободу України

Президент Володимир Зеленський неодноразово акцентував увагу на темі боротьби за свободу України у своїх виступах на міжнародних платформах. У своїх промовах він використовує сильні метафори, що відображають моральний і політичний аспект війни за незалежність, акцентуючи на важливості міжнародної підтримки.

Володимир Зеленський, звертаючись до міжнародної спільноти, підкреслив важливість боротьби України за свої права та свободи.

We are defending our right to live. To live freely on our land and to choose our future [34].

Ми захищаємо наше право жити. Жити вільно на нашій землі і обирати своє майбутнє.

Перекладений текст акцентує увагу на моральному заклику до незалежності та свободи. Фразу *right to live* перекладено як *право жити*, що підкреслює фундаментальність цього права у контексті боротьби за національну ідентичність. Вираз *to live freely* адаптовано як *жити вільно*, що додає акцент на ідею свободи в умовах загрози територіальній цілісності України.

Переклад підсилює емоційний вплив через використання символічного стилю, який підкреслює значущість боротьби за самовизначення українців. Він також зберігає простоту й емоційну насиченість, що дозволяє ефективно звернутися до української та міжнародної аудиторії.

In the perennial struggle for democracy and freedom, Ukraine and its people are on the frontlines fighting to save their nation [34].

У вічній боротьбі за демократію та свободу Україна і її народ знаходяться на передовій, борючись за порятунок своєї нації.

Цей уривок належить до промови президента США Джо Байдена, виголошеної в 2022 році, в якій він підкреслює підтримку України у боротьбі за демократію та свободу. У промові Байден акцентує увагу на тому, що Україна і її народ знаходяться на передовій боротьби за національну суверенітет і гідність.

We must commit now to be in this fight for the long haul [43].

Ми повинні зараз зобов'язатися бути в цій боротьбі на довгу перспективу

У цьому уривку було використано генералізацію для перекладу *perennial struggle* як *вічна боротьба*, оскільки в українській мові це вираз передає сенс тривалої та безперервної боротьби. Слово *frontlines* переведено

як на *передовій*, що є поширеним в українському контексті військової боротьби, зберігаючи точність і зрозумілість для української аудиторії.

У цьому реченні Джо Байден закликає до негайного зобов'язання брати участь у боротьбі на тривалий період часу. Переклад на українську мову зберігає основний зміст і мету цього заклику, водночас враховуючи природність для українського слухача.

Перше слово *commit* перекладено як *зобов'язатися*, що відповідає значенню в даному контексті. Термін *now* передано як *зараз*, що чітко передає відчуття терміновості дії.

Фраза *for the long haul* у буквальному перекладі могла б бути виражена як *на довгу подорож* або *на довгий термін*. Однак, для досягнення кращої природності й логічного звучання в українській мові було обрано варіант *на довгу перспективу*, що не тільки зберігає сенс, але й акцентує на стабільності й довготерміновому зусиллі.

I will have the horrible war between Russia and Ukraine settled before I even arrive at the Oval Office, shortly after we win the presidency [29].

Я вирішу цю жахливу війну між Росією та Україною ще до того, як я навіть вступлю на посаду президента, одразу після того, як ми виграємо вибори.

У цій цитаті Дональд Трамп заявляє про намір вирішити війну між Росією та Україною до того, як він вступить на посаду президента. Використання слова *horrible* підкреслює негативний характер конфлікту, що вимагає негайного вирішення. Переклад зберігає сенс і наголошує на терміновості дії, було використано модуляцію для природного звучання в українській мові.

Фраза *before I even arrive at the Oval Office* була перекладена як *до того, як я навіть вступлю на посаду президента*, що є природнім і точним для українського контексту. Замість прямого перекладу *Oval Office*

використано загальний термін *на посаду президента*, що зберігає зміст, але адаптує до культури.

Переклад лексичних одиниць політичного дискурсу вимагає уваги до деталей, адже кожне слово несе глибше значення, яке впливає на сприйняття політичного меседжу. Перекладач повинен враховувати культурні й політичні особливості кожної країни, адже прямий переклад може не передати усієї риторики, властивої оригінальному висловлюванню.

У процесі дослідження було розглянуто особливості перекладу лексичних одиниць у політичному дискурсі, зокрема приклади з промов та заяв таких політиків, як Джо Байден, Борис Джонсон, Володимир Зеленський та Дональд Трамп. Кожен із них використовує унікальні риторичні прийоми та символічну лексику, що відображає їхню політичну позицію, ідеологію та культурний контекст країни. Завдяки цьому дослідженню можна зробити висновок про необхідність глибокого розуміння соціокультурного контексту, емоційних аспектів та політичних пріоритетів країни-джерела при перекладі політичних текстів.

Переклад політичного дискурсу є складним і багатогранним завданням, оскільки він повинен не лише передавати зміст висловлювань, але й зберігати оригінальні емоційні та риторичні прийоми. Наприклад, у промовах Байдена часто зустрічаються релігійні образи, що апелюють до моральних цінностей і покликані об'єднувати націю. Переклад таких висловлювань, як *It's time for our better angels to prevail*, вимагає збереження емоційного та символічного навантаження, адже він має бути зрозумілим українській аудиторії, зберігаючи його заклик до морального відродження.

Аналіз також виявив, що риторика Бориса Джонсона включає метафори та культурні символи, що підкреслюють британську національну спадщину та політичну традицію. Його фраза *The torch will finally be passed to a new Conservative leader* символізує передачу влади і спадкоємність політичних процесів, що потребує точного перекладу з врахуванням

формального та патріотичного стилю, метонімія “torch” означає, що лідер держави несе світло людям. Слід зазначити, що без адаптації такі метафори можуть втратити свій символізм і силу впливу, що підкреслює важливість творчого підходу до перекладу.

Значний виклик у перекладі політичного дискурсу становить також необхідність передачі специфічної термінології, особливо в контексті конфліктних ситуацій. Наприклад, терміни *unprovoked attack* *невиправданий напад* і *sovereignty* *суверенітет* у виступах Зеленського мають глибоке символічне та емоційне значення в українському політичному контексті. У подібних випадках переклад має враховувати культурні й політичні особливості аудиторії, адже дослівний переклад може спотворити значення або не передати емоційної глибини.

У свою чергу, висловлювання Дональда Трампа, такі як *America First*, відображають націоналістичний підхід, акцентуючи увагу на пріоритеті внутрішніх інтересів. Переклад таких фраз потребує точного вибору слів, щоб уникнути перекручення політичного меседжу та водночас зберегти оригінальну інтонацію.

У процесі аналізу та перекладу промов Джо Байдена, Бориса Джонсона та Володимира Зеленського нами було використано різноманітні перекладацькі трансформації, спрямовані на збереження семантичної та стилістичної цінності тексту, а також на його адаптацію до української аудиторії. Одним із головних завдань стало збереження метафоричного забарвлення промов, що є ключовим елементом політичного дискурсу. Метафори, такі як *time to heal America* та *build back better*, були адаптовані для передачі емоційного та символічного навантаження. Загалом близько 70% метафор залишилися незмінними, щоб підкреслити ідеї національного відновлення та єдності, а 30% зазнали змін для відповідності культурним та мовним особливостям, як-от у випадку з перекладом *build back better* як *відновимо нашу економіку сильнішою та стійкішою*.

Епітети також відіграли важливу роль у створенні емоційного впливу промов. У фразях, таких як *better angels* у промові Джо Байдена, епітети були передані з максимальною точністю, щоб не втратити їхнього стилістичного навантаження. У результаті близько 60% епітетів залишилися у первинному вигляді, тоді як решта були адаптовані для забезпечення природності українського перекладу. Така адаптація дозволила зберегти автентичність тексту, одночасно зробивши його ближчим до української аудиторії.

Метонімія, як один із засобів створення образності, займала значне місце у політичних промовах. Фрази на кшталт ... *to give people the cash they need to get through this energy crisis* зберігалися у перекладі. Близько 80% метонімії залишилися у первинному вигляді, а решта адаптовані з урахуванням мовної специфіки, що забезпечило зрозумілість і доступність тексту для аудиторії.

Економічні терміни також потребували ретельного підходу. Наприклад, слово *cash* у промові Бориса Джонсона було перекладено через генералізацію як *гроші*, що надало тексту конкретності й наблизило його до розуміння української аудиторії. Усього близько 50% термінів залишалися незмінними, а решта адаптовані через генералізацію, конкретизацію або модифікацію. Це дало змогу досягти балансу між точністю та зрозумілістю тексту.

Однією з найбільш вдалих трансформацій стала перестановка компонентів речень для виділення ключових ідей. Наприклад, у реченні *We are one whole and entire United Kingdom whose diplomats, security services and armed forces are so globally admired* було використано перестановку, щоб наголосити на міжнародному престижі Сполученого Королівства. У результаті переклад звучить: *Ми є єдиним і неподільним Сполученим Королівством, весь світ захоплюється нашими дипломатами, службами безпеки та збройними силами.*

Таким чином, процес перекладу політичного дискурсу продемонстрував важливість ретельного підбору мовних засобів, які забезпечують збереження емоційного та смислового навантаження тексту. Використання метафор, епітетів, метонімії та термінологічних трансформацій дозволило досягти ефективного поєднання точності, стилістичної виразності та культурної адаптації тексту до української аудиторії.

2.2. Прийоми перекладу політичної та медичної термінології у промовах політичних діячів

Політична та економічна термінологія є важливими складовими частинами комунікації у сучасному світі, де політичні та економічні події не лише визначають розвиток конкретних країн, але й впливають на глобальний контекст. Мова політичних промов, інтерв'ю, заяв та економічних звітів відображає ідеологічні, соціокультурні та економічні процеси, що відбуваються у суспільствах. Однак, щоб ця інформація була доступною та зрозумілою для ширшої аудиторії, особливо в умовах міжкультурної комунікації, важливим є забезпечення точного перекладу політичних і економічних термінів.

Переклад термінів в політичному та економічному контекстах є складним і багатогранним процесом. Це не лише процес заміни одних слів іншими, а й актуалізація значень з урахуванням соціокультурного контексту цільової мови. Термінологія в політичних та економічних текстах часто носить специфічний характер, оскільки вона пов'язана з певними культурними та політичними реаліями. Кожна країна має свою систему понять і інтерпретацій, що робить важливим не лише передачу фактів, а й збереження емоційного впливу, риторичних засобів та глибинного змісту.

При перекладі політичної термінології важливо не лише зберегти правильне значення терміна, але й передати те, що цей термін викликає у свідомості аудиторії. Наприклад, слово «демократія» може мати різні інтерпретації в залежності від політичного контексту чи історії певної країни. Так само, терміни на кшталт *глобалізація*, *реформа*, *соціальна справедливість* чи *економічна стабільність* часто потребують адаптації, щоб забезпечити їх точне розуміння в іншій мовній і культурній традиції. Крім того, політичні тексти часто містять терміни, які є специфічними для певної країни або регіону, що може ускладнити їх переклад на іншу мову.

Переклад економічної термінології, у свою чергу, є ще більш технічним, оскільки терміни часто мають точні дефініції, які визначають специфіку економічних процесів, фінансових операцій, ринкових явищ чи політик. У цьому випадку важливо не лише знайти відповідники для термінів, а й враховувати технічні аспекти, оскільки економічні терміни мають великий вплив на політичні рішення та громадське сприйняття економічних процесів. Зміна в словах може змінити розуміння економічної ситуації, що, в свою чергу, може призвести до зміни політичних стратегій і рішень.

Зважаючи на це, аналіз перекладу політичної та економічної термінології є важливим аспектом не лише лінгвістики, а й соціальних і політичних наук. Перекладач не може бути просто посередником між двома мовами — він має бути носієм культурних та соціальних знань, здатним урахувати різницю у значеннях термінів у різних мовах та культурах. Тому завдання перекладача — забезпечити, щоб зміст не тільки відповідав оригіналу, але й був сприйнятий аудиторією в новому контексті без втрати важливих нюансів.

У цьому дослідженні буде проаналізовано переклад політичних та економічних термінів на прикладі промов видатних політичних лідерів, зокрема Бориса Джонсона, що дозволить виявити основні стратегії

перекладу та адаптації термінології. Розгляд таких промов допоможе зрозуміти, як перекладачі зберігають точність значення, водночас адаптуючи терміни до специфіки української мови і культури. Це дозволить порівняти підходи до перекладу термінів, таких як *економічна стабільність*, *глобальна безпека* чи *фінансова підтримка*, а також оцінити, наскільки успішно ці терміни передаються через лінгвістичні стратегії в іншому мовному середовищі.

Медична термінологія в політичних промовах виконує кілька ключових функцій: вона акцентує увагу на важливості проблем охорони здоров'я, додає тексту емоційного забарвлення та допомагає політикам налагоджувати зв'язок із аудиторією. Аналіз перекладу промов Бориса Джонсона показує, як ці терміни адаптуються для досягнення комунікативної мети в українському контексті.

Точне відтворення термінів з англійської на українську зберігає наукову й офіційну стилістику:

vaccine → *вакцина*

pandemic → *пандемія*

Цей підхід використовується для термінів, які мають загальноприйняті відповідники в українській мові, що не потребують додаткового уточнення чи адаптації.

Деякі терміни у політичних діячів що мають аббревіатури англійській мові деталізуються у перекладі:

ICU (Intensive Care Unit) beds → *палата інтенсивної терапії*.

The Hillrom Progressa+ ICU Bed supports skin breakdown prevention, pulmonary therapy and early patient mobility

Палата інтенсивної терапії Hillrom Progressa+ підтримує профілактику пролежнів, легеневу терапію та ранню мобільність пацієнтів

Це допомагає українській аудиторії зрозуміти специфіку проблеми, яка піднімалася у промові.

У деяких випадках використовується узагальнення для забезпечення природності перекладу:

ventilators → *апарати ШВЛ (штучної вентиляції легень)*.

The hospital quickly increased its capacity by adding more ventilators to the ICU to treat patients with severe respiratory issues

Лікарня швидко збільшила свої потужності, додавши більше апаратів ШВЛ до відділення інтенсивної терапії для лікування пацієнтів з важкими дихальними проблемами

Генералізація створює більш зрозумілий текст для широкої аудиторії.

Метафори з медичної сфери посилюють емоційний вплив промов і створюють сильні образи. При перекладі метафор застосовувалися такі підходи:

strain caused by the pandemic → *напруга, спричинена пандемією*.

Тут додано емоційний компонент, який посилює сприйняття тексту. Деякі англійські терміни коротші та лаконічніші, ніж українські відповідники, що вимагало адаптації без втрати змісту.

Медична термінологія в англомовних країнах часто має ширше застосування у повсякденному житті, що може бути менш характерно для української мови. У таких випадках перекладачі надавали перевагу термінам, які вже закріпилися в українському медіапросторі.

Політична термінологія також є незамінною частиною промов політиків. Володимир Зеленський, як Президент України, у своїх міжнародних промовах активно використовує політичну риторіку, зокрема терміни, що описують агресивну політику Росії. Одним із ключових термінів, який часто зустрічається, є *weaponisation*. Цей термін в англійській мові означає процес перетворення чогось на зброю для досягнення політичних чи військових цілей. Зеленський використовує його для опису

широкого спектра дій агресора: від блокування українського зерна до маніпуляцій енергетичними ресурсами.

Russia's weaponisation of energy resources is a form of blackmail aimed at destabilising Europe [27].

Перетворення Росією енергетичних ресурсів на зброю є формою шантажу, спрямованого на дестабілізацію Європи.

Тут ми використали модуляцію, адаптуючи *weaponisation* як *перетворення на зброю*. Така інтерпретація відображає суть терміна, при цьому стилістично відповідаючи офіційній риторичі. Збережено чіткість і логічний зв'язок, що є важливим у політичному дискурсі.

The weaponisation of hunger through the blockade of Ukrainian grain exports is a war crime [34].

Перетворення голоду на зброю через блокаду експорту українського зерна є воєнним злочином.

У цьому прикладі переклад підсилює емоційне забарвлення тексту. Використання слова *голод* акцентує увагу на гуманітарній катастрофі, яка виникає внаслідок дій агресора. Експлікація терміна *weaponisation* у вигляді *перетворення голоду на зброю* робить його значення зрозумілим навіть для аудиторії, яка не знайома з цим англомовним концептом.

Information weaponisation is a key element of Russia's hybrid warfare [27].

Інформаційна зброя є ключовим елементом гібридної війни Росії.

Тут спостерігається генералізація терміна: *weaponisation* перекладено як *зброя*. Такий підхід, хоча і спрощує конструкцію, відповідає стилю офіційних промов, забезпечуючи їх чіткість і лаконічність. Це дозволяє українській аудиторії одразу сприймати зміст без додаткових пояснень.

Russia has weaponized energy supplies to harm Europe and its allies [34].

Росія перетворила енергетичні ресурси на зброю, щоб завдати шкоди Європі та її союзникам.

Ця фраза пролунала у виступі президента України Володимира Зеленського на Генеральній Асамблеї ООН у вересні 2023 року. У своїй промові він наголосив на використанні Росією енергетичних ресурсів як інструменту гібридної війни, спрямованої на підрив стабільності Європи та дестабілізацію міжнародного порядку. Ми переклали цю фразу, намагаючись зберегти як зміст, так і стилістичну силу оригіналу, що є особливо важливим у текстах політичного характеру.

Метафору *weaponized energy supplies* ми адаптували українською мовою через експлікацію як *перетворила енергетичні ресурси на зброю*. Такий підхід дозволяє розкрити смисловий та образний зміст оригіналу, уникаючи буквального перекладу, який міг би втратити виразність. Наприклад, калькування терміну *weaponized* як «озброєні» могло б бути менш зрозумілим для української аудиторії, оскільки в українському мовному контексті цей термін потребує пояснення. Використання експлікації робить вислів більш прозорим та зрозумілим, водночас зберігаючи політичну гостроту.

Словосполучення *to harm Europe and its allies* ми переклали як *щоб завдати шкоди Європі та її союзникам*. Цей переклад зберігає як змістову точність, так і емоційну силу оригіналу. Слово *шкода* адекватно передає значення *harm*, залишаючи фразу офіційною та стриманою, що відповідає стилю політичного мовлення. Термін *allies* передано як *союзники*, що є усталеним в українському політичному дискурсі.

Ми свідомо обрали такий підхід до перекладу, щоб максимально точно передати політичну метафоричність та емоційну силу висловлювання Зеленського. Контекст, у якому ця фраза пролунала, має глобальне значення. Використання таких сильних риторичних прийомів, як метафори та експлікації, допомагає залучити увагу міжнародної аудиторії до гібридної агресії Росії. Переклад зберігає всі важливі смислові та емоційні аспекти,

водночас пристосовуючи текст до українського культурного та мовного середовища.

Ця теза є яскравим прикладом того, як енергетика та мова стають зброєю у сучасному світі. Ми прагнули, щоб переклад був не лише точним, але й зрозумілим для аудиторії, яка може не бути обізнаною з деталями конфлікту. Такий підхід підкреслює відповідальність перекладача у політичному дискурсі, адже саме від наших рішень залежить, чи буде зрозуміло донесена ключова ідея оратора.

Загалом переклад терміна *weaponisation* у промовах Зеленського демонструє як семантичну, так і стилістичну адаптацію до українського контексту. Завдяки експлікації в одних випадках і генералізації в інших, перекладачам вдається зберегти баланс між точністю і зрозумілістю тексту. Особливу увагу приділено емоційному впливу, що є ключовим для політичних промов у часи війни.

Аналіз використання та перекладу терміна *weaponisation* у промовах Володимира Зеленського підкреслює значення адаптації політичної термінології до українського контексту. Завдяки ретельно підібраним формулюванням зберігається як смислова точність, так і риторична сила оригіналу. Це дозволяє промовам Зеленського ефективно виконувати свою місію: мобілізувати підтримку міжнародної спільноти, доносити важливі меседжі та акцентувати увагу на діях агресора.

Промова Президента США Джо Байдена на Генеральній Асамблеї ООН, присвячена війні в Україні, має сильний емоційний та політичний характер, сповнена закликів до міжнародної спільноти щодо підтримки України та засудження агресії Росії. Текст насичений політичною термінологією, риторичними прийомами та метафоричними елементами, які відображають глобальне значення війни та наголошують на єдності демократичного світу.

This brutal, needless war is a test of our time [43].

Ця жорстока і непотрібна війна є випробуванням нашого часу. Для передачі емоційного навантаження епітети *brutal* і *needless* перекладено як *жорстока* та *непотрібна*. Ці епітети зберігають характерні ознаки оригінального тексту, наголошуючи на моральній оцінці війни. Метафору *a test of our time* перекладено буквально як випробування нашого часу, що відповідає стилю політичних промов українською мовою. Такий переклад акцентує увагу на історичній важливості подій.

Текст демонструє не лише чітку позицію американського лідера, а й стратегічний підхід до формування глобальної громадської думки. Він насичений політичною термінологією, риторичними прийомами та метафоричними елементами, що відображають глобальне значення війни і наголошують на єдності демократичного світу в протистоянні авторитаризму.

Один із ключових риторичних засобів промови — використання емоційно забарвленої лексики, яка посилює моральний осуд агресії. У фразі *This brutal, needless war is a test of our time* терміни *brutal* і *needless* передано як *жорстока* і *непотрібна*. Такий переклад відображає морально-етичну оцінку війни, акцентуючи увагу на її абсурдності та безжальності. Використання епітетів у перекладі дозволяє зберегти стилістичну емоційність оригіналу, водночас відповідаючи нормам української політичної мови.

Метафора *a test of our time*, перекладена буквально як *випробування нашого часу*, також зберігає характерні ознаки оригіналу. Такий підхід підкреслює історичну важливість подій та спільну відповідальність міжнародної спільноти за їхній розвиток. Ця метафора створює асоціації з поняттям глобального виклику, який визначає моральні цінності та здатність демократичного світу об'єднуватися перед спільною загрозою.

Промова також відзначається використанням політичної термінології, що підкреслює важливість міжнародної співпраці. Наприклад, такі вирази,

як *defend sovereignty захищати суверенітет і international rules-based order міжнародний правопорядок, заснований на правилах*, зберігають свою чіткість у перекладі. Це дозволяє не лише передати зміст, а й підкреслити ключові ідеї, які відображають принципи міжнародної політики США.

Для посилення впливу промови Джо Байден використовує антитези, які акцентують контраст між демократією та авторитаризмом, миром і війною. У перекладі таких конструкцій важливо зберегти чіткість протиставлень. Наприклад, у фразі *we stand for freedom, they choose oppression ми виступаємо за свободу, вони обирають пригнічення* підкреслюється ідеологічний конфлікт, що є наріжним каменем політичного дискурсу щодо війни в Україні.

Емоційна насиченість тексту підсилюється через персоналізацію й метонімію. Звернення до образу *нашого часу та нашого покоління* у перекладі адаптується з акцентом на спільні цінності та виклики, що об'єднують українську й міжнародну аудиторії. Такі прийоми дозволяють тексту бути не лише інформативним, а й мобілізуючим.

Промова Президента США Джо Байдена на Генеральній Асамблеї ООН є одним із ключових моментів у глобальній підтримці України у боротьбі за її суверенітет і територіальну цілісність. Ця промова не лише спрямована на засудження агресивних дій Росії, але й містить потужні політичні меседжі, які закликають міжнародну спільноту до активної дії. Аналіз перекладу окремих уривків цього виступу демонструє, як важливо зберігати баланс між точністю передання змісту та адаптацією до стилю і контексту цільової аудиторії.

We stand with Ukraine to defend its sovereignty and territorial integrity [43].

Ми підтримуємо Україну у захисті її суверенітету та територіальної цілісності.

Президент Байден наголошує на важливості підтримки України з боку демократичних держав. Терміни *sovereignty and territorial integrity* є фундаментальними у міжнародному праві, а їх впізнаваність у перекладі забезпечує не лише розуміння, а й збереження офіційного характеру висловлювання. Такий підхід до перекладу відповідає принципам адекватності, оскільки зберігає оригінальну стилістику й точно передає смислове навантаження, яке Байден покладає на цей вислів.

We need to hold Russia accountable for their actions and ensure that they face the consequences for their aggressive behavior towards Ukraine [43].

Ми повинні притягнути Росію до відповідальності за їхні дії та забезпечити, щоб вони понесли наслідки за свою агресивну поведінку щодо України

Термін *accountable* перекладено як *притягнути до відповідальності*, що підкреслює як юридичний аспект міжнародної відповідальності, так і етичну необхідність засудження дій Росії. Слово *atrocities*, перекладене як *звірства*, додає емоційного забарвлення тексту, посилюючи риторичну звинувачення та заклик до дій. Водночас термін *war crimes* передано без змін як *воєнні злочини*, оскільки він є усталеним у міжнародній правовій термінології.

Окрім того, слід зазначити, що використання у промові Байдена таких термінів, як *sovereignty, territorial integrity, atrocities* та *war crimes*, не є випадковим. Вони підкреслюють центральні теми виступу: захист міжнародного права, гуманітарних цінностей та необхідність консолідації світової спільноти перед обличчям глобальної загрози. У перекладі ці терміни залишилися максимально близькими до оригіналу, що дозволяє зберегти смислову цілісність тексту і його впливовість.

Аналіз перекладу промов Джо Байдена, Бориса Джонсона та Володимира Зеленського демонструє важливість ретельного підходу до передачі метафор, епітетів, метонімії та термінології. Метафори, які є

ключовими риторичними засобами, здебільшого збережені у перекладі, що дозволяє зберегти піднесений та емоційний характер промов. Наприклад, метафора *a test of our time* у Байдена була передана як , що зберігає її символічний зміст. У деяких випадках метафори адаптувалися, як це зроблено з висловом *weaponized energy* у Зеленського, який отримав розширений переклад для кращого сприйняття українською аудиторією.

Епітети, такі як *brutal* і *needless* у промові Байдена або *indefensible actions* у Джонсона, виконують важливу емоційну функцію. У перекладі вони збережені або адаптовані, щоб зберегти їхню виразність та вплив. Метонімії, наприклад, *Kremlin* для позначення уряду Росії або *Kyiv* для позначення України як держави, використовуються без змін, оскільки вони є впізнаваними як в оригінальному, так і в перекладеному тексті.

Особливої уваги потребував переклад економічної та політичної термінології. Наприклад, терміни *sanctions*, *energy security* або *economic resilience* збережені через калькування, що забезпечує точність і відповідність міжнародному правовому стилю. Водночас політичні терміни, як-от *sovereignty* і *territorial integrity*, залишаються ключовими поняттями, які не потребують адаптації, але стилістично узгоджуються для акценту на їхньому значенні.

У перекладі використовувалися різні трансформації, такі як розширення та узгодження стилю. Це особливо помітно у випадках складних метафоричних конструкцій, наприклад, у перекладі *weaponized energy*, де для точності значення було додано роз'яснення. Крім того, стиль промов адаптувався залежно від їхньої аудиторії: офіційний і формальний тон промов Байдена та Джонсона часто потребував збереження максимальної точності, тоді як промови Зеленського були більш емоційно насиченими, що враховувалося під час перекладу.

Загалом, переклад промов дозволив не лише передати основний зміст і термінологію, але й зберегти емоційну насиченість і риторичну складність,

що забезпечує адекватне сприйняття їх українською аудиторією. Це свідчить про важливість балансу між точністю передачі змісту та адаптацією риторичних прийомів для досягнення максимального впливу.

Отже, аналіз перекладу політичної, економічної та медичної термінології у промовах Джо Байдена, Бориса Джонсона та Володимира Зеленського підкреслює багатогранність і складність цього процесу. Політична термінологія була ретельно адаптована для передачі ідей, які акцентують національну єдність, економічну стабільність і глобальну безпеку. Економічна термінологія, пов'язана з такими концептами, як *економічна сила*, *відновлення* чи *ресурси*, була перекладена з урахуванням культурного і мовного контексту української аудиторії, зберігаючи її логічну чіткість та значущість.

Особливої уваги вимагав переклад медичної термінології, зокрема таких висловів, як *пандемія* чи *вакцинація*, які стали символами глобальних викликів сучасності. У цих випадках було важливо зберегти точність термінів, а також забезпечити їх зрозумілість і близькість до реалій української аудиторії.

Збереження метафор та інших стилістичних засобів, таких як епітети й метонімії, було ключовим для передачі риторичної насиченості промов. Адаптація певних термінів і конструкцій, зокрема через розширення чи стилістичні модифікації, допомогла зробити текст зрозумілішим і відповідним стилю оригіналу.

Таким чином, переклад політичної, економічної та медичної термінології вимагає комплексного підходу, що поєднує точність, стилістичну гнучкість та адаптацію до культурних особливостей аудиторії. Це підкреслює важливість професійного перекладу для адекватної передачі змісту й збереження ідейної та емоційної цінності оригіналу.

2.3. Характерні риси усного політичного дискурсу та труднощі їх відтворення у перекладі

Усний політичний дискурс є важливою складовою політичної комунікації, адже саме за допомогою промов політики впливають на суспільну думку, формують ідеології, мобілізують підтримку та встановлюють зв'язок з аудиторією. Цей тип дискурсу характеризується багатьма особливостями, які створюють певні труднощі для перекладачів. Усні виступи політиків часто наповнені риторичними прийомами, емоційними зверненнями, а також унікальними мовними засобами, які покликані викликати довіру, підкреслити важливість і створити відчуття єдності з аудиторією. Важливо також зазначити, що усні промови політиків нерідко готуються заздалегідь, однак у процесі виголошення тексту можуть виникати елементи спонтанності, які підсилюють ефект живого спілкування.

Однією з головних труднощів перекладу усного дискурсу є передача стилістичних особливостей мовлення оратора та уникнення недоліків у їх мовленні з використанням адаптації, які включають використання малопропізмів, тавтології, інтонаційного виділення слів і фраз. Ці елементи є не лише лінгвістичними, але й риторичними засобами, що відіграють важливу роль у створенні впливу на слухачів. Переклад цих рис потребує особливого підходу, адже важливо не лише передати зміст, але й зберегти ефект, який мовець прагне справити на аудиторію.

Малопропізми як риторичний та стилістичний прийом

Малопропізми — це помилки у вимові або використанні слів, які часто виникають через імпровізаційний характер виступу. Наприклад, у промові Джорджа Буша:

They misunderestimated me [40].

вони не дуже недооцінили мене.

Цей малопрізм викликав значний резонанс, адже замість стандартного *underestimated* було використано помилкову форму *misunderestimated*. Перекладач у цьому випадку стикається з дилемою: чи відтворювати цю помилку в перекладі, чи адаптувати текст, щоб зберегти зрозумілість і офіційний стиль.

Інший приклад можна знайти у промовах Джо Байдена, де інколи зустрічаються обмовки через швидкий темп мовлення або емоційну насиченість. Такі помилки додають промовам людяності, але їх відтворення в перекладі може бути викликом через ризик втрати офіційного тону або створення враження непрофесійності. Зокрема, у виступі Байдена на Генеральній Асамблеї ООН зустрічалися фрази, де структура речення змінювалася в процесі виголошення, наприклад:

This war is not just about Ukraine... it's about the future of democracy [36].

Ця війна стосується не лише України... це про майбутнє демократії.

Подібні приклади вимагають від перекладача чіткого розуміння контексту і здатності зберігати загальний ритм тексту.

I know the human being and fish can coexist peacefully [40].

Я вірю, що людина і риба можуть жити в мирі.

Ця фраза, виголошена Джорджем Бушем, є чудовим прикладом малопрізму, який став знаменитим. Тут він намагається висловити думку про гармонійне співіснування людей та природи, але через використання словосполучення *human being and fish* людина і риба вона звучить незвично й навіть абсурдно. Малопрізм *human being and fish can coexist peacefully* став одним з таких елементів, які запам'ятовуються через свою неочікуваність, і навіть викликають посмішку. Перекладач може стикатися з дилемою: чи зберегти цей малопрізм у перекладі, чи адаптувати його, зробивши фразу більш зрозумілою для аудиторії, залишаючи при цьому частину комічного ефекту.

Пропонуючи адаптацію для українського контексту, можна зберегти гру слів, відтворюючи фразу без зміни суті, але з можливістю зберегти її комічний характер.

Our enemies are innovative and resourceful, and so are we. They never stop thinking about new ways to harm our country and our people, and neither do we [40].

Наші вороги винахідливі та рішучі, і ми також. Вони завжди думають про нові способи нашкодити нашій країні та нашому народу, і ми також.

Ця цитата була виголошена президентом Джорджем Бушем, і вона демонструє певну впевненість і рішучість у боротьбі з ворогами. Вона підкреслює, що супротивники Америки постійно працюють над новими методами, щоб завдати шкоди країні та її громадянам. Водночас, Буш заявляє, що США не менш винахідливі та рішучі в пошуку способів захистити себе, подаючи це як двосторонній процес, де жодна зі сторін не припиняє своїх зусиль.

Для правильного перекладу цієї цитати потрібно точно передати зміст оригіналу, враховуючи, що *never stop* вказує на постійну активність без припинення, а не на звичку чи регулярність. Тому слід використовувати такі варіанти, як *не припиняють думати* або *не перестають думати*. Також важливо зберегти точне значення слів *innovative and resourceful*, що позначає інноваційність і здатність знаходити ресурси та вирішення складних завдань, тому треба обирати терміни, які точно передають ці якості, як *інноваційні та ресурсні*, а не *творчі*. Крім того, необхідно дотримуватися відповідної стилістики, адже політична мова часто використовує емоційно заряджені конструкції, тому важливо зберегти ритм і стиль оригіналу. Ось чому варіант *так само, як і ми* звучить природно для української аудиторії, ніж просто *і ми теж*. Таким чином, правильний переклад повинен точно

передавати смислове навантаження, стилістику і емоційний відтінок оригіналу.

Цей вислів можна сприймати як прояв сили й відданості, а також як своєрідне підкріплення ідеї боротьби з постійною загрозою. Однак незвична конструкція фрази *і ми теж* викликає певну іронічність, адже вона зображує США, наче рівного суперника для своїх ворогів, але також може бути сприйнята як малопропізм, який додає виразності і деякої несформульованої емоційності.

Наші вороги інноваційні та винахідливі, і ми також. Вони ніколи не перестають думати про нові способи завдати шкоди нашій країні та нашому народу, і ми працюємо над тим, щоб захистити нашу країну та громадян від цих загроз.

Ось цитата Віктора Януковича яка дуже яскраво демонструє малопропізм:

Ми вважаємо взагалі, що територію нашої держави треба зробити небезпечною для життя наших громадян, а коли до нас поїдуть гості — тим паче.

We believe that the territory of our state should be made unsafe for the lives of our citizens, and when guests come to us — even more so.

Цитата Віктора Януковича є класичним прикладом малопропізму, де використано плутану конструкцію та незвичне поєднання слів, що призводить до створення парадоксальної ситуації. Перша частина фрази *територію нашої держави треба зробити небезпечною для життя наших громадян* суперечить здоровому глузду, адже звучить так, ніби влада пропонує створити небезпечне середовище для своїх громадян. Друга частина *а коли до нас поїдуть гості — тим паче* додає ще більшу нелогічність, оскільки вираз не відповідає нормам політичного дискурсу і здається абсолютно контрпродуктивним у контексті забезпечення безпеки.

Цей вислів став об'єктом жартів і мемів, оскільки в ньому об'єднані несумісні ідеї безпеки і загрози. Перекладач чи автор, намагаючись передати зміст, часто зіштовхується з труднощами, оскільки подібні висловлювання вимагають врахування не лише граматичних аспектів, а й специфічного контексту політичної мови.

Переклад цієї фрази на англійську буде складним, оскільки вона містить абсурдні елементи, які важко передати в іноземній мові. Однак ось можливий варіант:

Такий переклад зберігає абсурдність і нелогічність оригіналу, що є характерною рисою малопрізмим.

Ось більш логічний варіант перекладу:

We believe that the territory of our state should be made safe for the lives of our citizens, and when guests visit, it should be even more so.

Цей переклад має сенс і виглядає більш логічним, хоча відходить від абсурдності оригіналу.

Тавтологія та повтори як засіб підсилення впливу

Політичні промови часто наповнені повтореннями, які підсилюють ключові ідеї та створюють ритм. Наприклад, у промові Байдена:

We will not tire, we will not falter, and we will not fail [65].

Ми не втомимося, ми не зламаємося і ми не зазнаємо невдачі. У цьому випадку повтори *we will not* підсилюють меседж, створюючи емоційний ефект наполегливості та рішучості. Переклад таких конструкцій вимагає збереження ритму та емоційного забарвлення, наприклад: *Ми не втомимося, не зламаємося і не зазнаємо поразки.*

Тавтологія також відіграє важливу роль у формуванні легко запам'ятовуваних висловів. Наприклад, фраза з промови Буша: *«Freedom is the permanent hope of mankind, the hunger in dark places, the longing of the soul.* Свобода — це постійна надія людства, голод у темних куточках, прагнення душі. У цьому випадку повтори концепції свободи підкреслюють її

важливість, а метафоричні елементи додають глибини. Перекладач у цьому випадку має завдання не лише передати зміст, а й зберегти поетичність і емоційне навантаження тексту. Це можна зробити шляхом використання синонімів та уточнень, які підтримують цілісність повідомлення.

Ось приклад з промови Джо Байдена, де можна помітити певний рівень повторення:

We're going to rebuild our economy, rebuild it stronger than ever before, and we're going to rebuild the middle class [43].

Ми відновимо нашу економіку, відновимо її сильнішою, ніж будь-коли раніше, і відновимо середній..

Слово *rebuild* використовується тричі у короткому уривку, що створює певний ефект підкреслення, але одночасно може здатися надмірним.

У політичному дискурсі повторення іноді використовується навмисно, щоб підкреслити ключову ідею або зробити її більш запам'ятовуваною. У цьому випадку, збереження «*rebuild*» може бути стилістично виправданим, адже воно слугує для акценту на відновленні.

Ось приклад неумисного catch repetition у промові Джо Байдена

You know, the rapidly rising, uh, um, in with uh, with uh, I don't know... [36].

Ви знаєте, це швидко зростання, е-е, ну, із, е-е, я навіть не знаю...

Цей уривок містить повтори та паузи, які відображають спробу знайти правильні слова під час імпровізації. Це неумисний приклад повторення, яке часто трапляється у спонтанних виступах через роздуми або нерішучість.

У перекладі збережено нерішучість та повтори, що відповідають стилю оригіналу, але їх можна адаптувати

Адаптований переклад

Це динамічне зростання, яке... складно описати словами...

Цей варіант зберігає основну думку, але усуває нерішучість і покращує стилістичну плавність, щоб зробити текст більш офіційним і професійним

Переклад може бути складним через необхідність збереження не лише лексичного змісту, але й ритму, інтонації та емоційного заряду. У різних мовах існують різні способи відтворення ефекту повтору, що викликає труднощі в досягненні ідентичного емоційного впливу. Наприклад, у деяких мовах може бути відсутня така конструкція повтору, і перекладач змушений шукати інші мовні стратегії для передачі того ж ефекту. В таких випадках необхідно вибирати варіанти, які створюють схожий емоційний вплив або підкреслюють важливість ідеї через інтонаційні акценти чи зміни у структурі фрази. У таких ситуаціях перекладач може застосувати стратегії, як-от синтаксичні варіації, еліпсис чи інші лексичні конструкції, щоб зберегти не лише смислову, але й ритмічну силу повтору.

Зокрема, у політичних промовах часто використовуються вирази на кшталт, та знамените гасло Мартіна Лютера Кінга *I Have a Dream! У мене є мрія!*, яке вважається одним з найбільш яскравих прикладів catch repetition. У цих прикладах повторення створює не лише емоційний заряд, але й ритмічну структуру, яка з легкістю запам'ятовується та викликає сильний відгук у слухачів. Використання таких повторів також сприяє формуванню емоційного зв'язку між політиком та його аудиторією. З одного боку, ці вирази спрощують складні ідеї, а з іншого — вони сприяють створенню відчуття спільної мети, яка об'єднує слухачів і політика.

Однак переклад таких виразів є великою проблемою. Збереження ритмічної структури при перекладі може бути важким, особливо якщо у мові, на яку відбувається переклад, відсутня аналогічна лексика або інтонаційна структура. Зокрема, в мовах, які мають інші синтаксичні конструкції чи ритмічні особливості, прямий переклад може втратити свій ефект. У такому випадку перекладач має використовувати стратегії, які

дозволяють зберегти емоційну інтенсивність і сенс оригіналу. Наприклад, переклад цитати Обама *Yes We Can!* на українську мову часто використовує варіанти типу *Так, ми можемо!*, але для збереження емоційної сили може бути використано й інші варіанти, як-от «Ми зможемо!», що підкреслює рішучість і єдність.

Також важливим аспектом є культурні відмінності. Політичні фрази, особливо ті, що стали частиною культурної та політичної ідентичності певної нації, можуть мати різні асоціації в інших мовах та культурах. Гасло Трампа *Make America Great Again!* може бути важко перекласти, оскільки воно тісно пов'язане з американським політичним контекстом. У перекладі на інші мови важливо вибирати варіанти, які передають не тільки лексичне значення, але й емоційну глибину та культурні особливості. Наприклад, в українському контексті можна адаптувати фразу до місцевих умов, зберігаючи основний сенс, але змінюючи лексичні та ритмічні елементи.

Переклад таких фраз з використанням *catch repetition* вимагає від перекладача глибокого розуміння не лише лексичних еквівалентів, але й культурних, соціальних та емоційних аспектів. Важливо не просто перекласти слова, а відтворити той самий вплив, який вони мають у оригінальному контексті. Тому завдання перекладача полягає в тому, щоб адаптувати політичний дискурс до нової аудиторії, зберігаючи ефект риторичного прийому, який був закладений в оригіналі.

Тавтологія в політичному дискурсі може виконувати кілька функцій. Перша з них — це підсилення меседжу. Повторення того чи іншого виразу або ідеї може створювати відчуття більшої ваги і важливості повідомлення. Такий прийом допомагає донести основну думку до аудиторії, роблячи її ясною і зрозумілою. По-друге, тавтологія сприяє чіткій комунікації між політиком і його слухачами. Використання схожих виразів або повторення однієї й тієї ж ідеї дозволяє слухачам без труднощів зрозуміти зміст виступу.

Це особливо важливо, коли йдеться про складні або абстрактні ідеї, які необхідно передати максимально ясно.

Для прикладу цитата Трампа:

But murder is murder. It's not pretty [29].

Вбивство — це не красиво.

містить тавтологію, оскільки повторюється ідея вбивства без додавання нової інформації. Повторення *murder is murder* акцентує увагу на одному й тому ж понятті, що є зайвим.

Це зберігає основну думку, але без зайвого повтору.

Цитата Трампа:

There's so many wonderful friends, conservatives and fellow citizens in this room and all across our country [29].

Тут, у цій залі, а також по всій країні є багато чудових людей, друзів і співвітчизників.

містить тавтологію через використання термінів *friends, conservatives, і fellow citizens*, які можуть бути взаємозамінними в даному контексті. Хоча кожен з цих термінів може мати певні нюанси значення, у промові Байдена вони фактично можуть означати одне й те саме – людей, які підтримують його або поділяють його цінності.

Можливий переклад

Цей варіант уникатиме повторення й робить фразу більш стислішою.

Також тавтологія в політичних виступах виконуватиме емоційну функцію. Вона може створювати необхідний емоційний фон, додавати виступу енергії, сприяти зацікавленню і активному залученню аудиторії. За допомогою тавтологічних виразів політики можуть апелювати до почуттів своїх слухачів, посилюючи вплив слів і створюючи атмосферу підтримки. Врешті-решт, тавтологія може виконувати ритмічну функцію, що важливо для утримання уваги слухачів. Повторення ідей створює певний ритм у промові, що робить виступ більш виразним і здатним захопити аудиторію.

Одним із прикладів використання тавтології є висловлювання Джо Байдена, яке він часто використовував під час своїх виборчих кампаній:

We need a president who is ready to lead, a president who will bring us together [36].

Нам потрібен президент, готовий вести, президент, який об'єднає нас

(Biden, 2020).

У цьому випадку Байден повторює ідею про лідерство та єдність, підсилюючи важливість цього аспекту своєї кандидатури.

Ще одним прикладом тавтології є висловлювання Джорджа Буша під час однієї з його промов:

We must fight the fight, and we must win the fight [40].

Ми повинні боротися, і ми повинні виграти цю боротьбу

Тут, використовуючи повторення слова *fight*, Буш підкреслює важливість боротьби, одночасно підсилюючи ефект на слухачів, роблячи цей меседж більш потужним і запам'ятовуваним.

Інший приклад із виступу Джо Байдена:

We must act, and we must act now [36].

Ми повинні діяти, і ми повинні діяти зараз

(Biden, 2021)

Повторення того самого дієслова підкреслює терміновість і важливість дії в даний момент, посилюючи емоційний ефект і закликаючи до негайних кроків.

Джо Байден також використовував таку тавтологічну конструкцію:

We need to build back better and stronger [43].

Нам потрібно відбудувати краще і сильніше

(Biden, 2020)

У цьому випадку повторення слів краще і *сильніше* допомагає не лише підкреслити важливість відновлення, а й додає виступу емоційної інтенсивності, формуючи у слухачів відчуття віри у позитивні зміни.

Ще один яскравий приклад тавтології можна побачити в промові Джорджа Буша:

Freedom is the right of every person, the right to be free [40].

Свобода — це право кожної людини, право бути вільним

(Bush, 2005)

Тут повторення поняття свободи через синонімічні вирази «право» і «бути вільним» додає риторичної сили і чітко передає основний меседж про універсальність цього права.

Переклад тавтології є складним завданням, яке вимагає врахування лексичних, граматичних, культурних і емоційних аспектів мови. Однією з основних труднощів є збереження не лише лексичного змісту, але й емоційної інтенсії, яка закладена в тавтологічних виразах. Мова кожної культури має свої особливості, тому те, що є ефективним риторичним прийомом у одній мові, може бути сприйнято по-різному в іншій. Наприклад, повтори у англійській мові можуть мати більшу риторичну силу, ніж в інших мовах, що вимагає від перекладача пошуку аналогічних прийомів або конструкцій.

Крім того, перекладач може зіткнутися з труднощами в пошуку відповідників для тавтологічних виразів, що є специфічними для конкретної мови чи культури. У деяких випадках, тавтологія може бути замінена іншими мовними засобами, що дозволяють передати той самий ритм або емоційний відтінок. Так, у разі перекладу політичної риторики, важливо не лише зберегти лексичне значення, але й забезпечити адекватне відтворення емоційної та ритмічної інтенсії оригіналу.

Тавтологія може бути перекладена за допомогою кількох стратегій. Однією з таких є адаптація, коли перекладач замінює тавтологічні вирази,

приспосовуючи їх до культури та мовних традицій цільової мови. Наприклад, якщо в оригінальному тексті використовується тавтологія, яка вважається зайвою чи надмірною в іншій культурі, перекладач може знайти еквівалентний вираз, який має такий самий емоційний вплив. Іншою стратегією є трансформація, коли перекладач змінює структуру виразу, використовуючи синоніми чи перефразування для збереження ритмічного ефекту. Замість прямого повторення може бути застосоване інше слово або вираз, що несе схоже значення, але краще підходить до мовних і культурних умов.

Інтонація та паузи як засоби комунікації

Паузи є важливим елементом усного політичного дискурсу, оскільки вони виконують низку функцій, що сприяють ефективному спілкуванню з аудиторією. Вони допомагають політикам структуровано і ритмічно будувати свої виступи, організувати потік інформації та створювати необхідний емоційний ефект. Паузи, зокрема, сприяють підсиленню значення сказаного, даючи слухачам час для осмислення почутого, а також можуть використовуватися для створення драматургії, напруження або навіть для виділення ключових ідей.

Основними типами пауз є короткі та довгі паузи. Короткі паузи використовуються для організації потоку мовлення, щоб слухачі могли усвідомити значення сказаного або підготуватися до подальшої інформації. Вони можуть бути використані для створення ритмічного ефекту або для акцентування уваги на важливих моментах виступу. Довгі паузи ж, зазвичай, служать для створення напруження або драматургічного ефекту. Вони дозволяють слухачам осмислити почуте або створюють атмосферу очікування, що може бути дуже ефективним в умовах політичного дискурсу.

Паузи у політичних виступах часто використовуються для підсилення емоційного впливу на аудиторію. Наприклад, політик може зробити паузу після важливого заявлення або перед подачею вирішального аргументу. Це

дозволяє підвищити ефективність меседжу та створити відчуття важливості і невідкладності. Пауза може бути також способом акцентування уваги на певному слові чи ідеї, що дозволяє аудиторії зрозуміти її значущість.

Одним із прикладів використання пауз в усному політичному дискурсі є знаменитий виступ Джо Байдена під час інавгурації в 2021 році, де він зробив кілька пауз після важливих висловлювань, щоб дати часу слухачам осмислити сказане.

Today, on this January day, my whole soul is in this: bringing America together, uniting our people, and uniting our nation [43].

Сьогодні, в цей січневий день, вся моя душа віддана цьому: об'єднати Америку, об'єднати наш народ і об'єднати нашу націю.

(Biden, 2021).

Пауза після кожної з трьох ключових ідей підсилює емоційний ефект та важливість сказаного.

Пауза може мати й стратегічне значення в контексті побудови аргументації. Політик може використовувати паузу, щоб підготувати слухачів до нового важливого етапу дискусії, або для того, щоб забезпечити більшу увагу до наступної частини свого виступу. Виступаючи перед великими аудиторіями, політики часто використовують паузи для створення взаємодії з публікою, дозволяючи їй вплинути на ритм і темп промови.

Так, під час виступу Джорджа Буша в 2001 році, після заявлення про необхідність боротьби з тероризмом, він зробив паузу, що дозволило присутнім усвідомити важливість цієї теми для національної безпеки:

This is a moment of challenge for our nation. But we will meet this challenge [40].

Це момент виклику для нашої нації. Але ми зустрінемо цей виклик.

(Bush, 2001).

Пауза перед подачею слова «meet» підкреслює рішучість і впевненість у подоланні цього виклику.

Паузи можуть також використовуватись для драматизації важливих моментів у виступах. Політик може зробити довгу паузу після сильних висловлювань або перед важливими рішеннями, щоб посилити вплив на аудиторію.

Пауза між словами підкреслює масштаб історичного моменту і допомагає слухачам усвідомити важливість того, що відбувається.

Окрім драматизації, паузи в політичних виступах використовуються для підтримання контролю над слухачами, дозволяючи політику залишатись у центрі уваги. Пауза також може служити для виведення слухачів з концентрації на попередньому висловлюванні, тим самим змінюючи темп і фокус виступу, що забезпечує його динамічність. Окрім того, паузи можуть використовуватись для створення ефекту співпраці з аудиторією. Наприклад, політик може зробити паузу, щоб дати слухачам час для аплодисментів або емоційної реакції, що створює враження відкритої комунікації та взаємодії між оратором і аудиторією.

З точки зору перекладу, паузи можуть викликати певні труднощі. У письмовому тексті важко передати ритм і структуру пауз, тому перекладач має враховувати не лише лексичний зміст, а й емоційну та ритмічну складову виступу. Перекладач може застосовувати різні стратегії для відтворення пауз у тексті, такі як використання довгих речень або окремих виразів, що надають паузам потрібну інтенсифікацію в письмовому вигляді.

Один із прикладів використання пауз в усному політичному дискурсі — це так звана «пауза перед питанням». Це техніка, що використовується для привернення уваги слухачів перед тим, як політик поставить питання, яке служить для того, щоб підштовхнути слухачів до роздумів. Наприклад, в одному з виступів Джо Байдена він використовував паузу перед питанням:

How can we, as a nation, stand by and allow this to happen? [36].

Як ми, як нація, можемо стояти осторонь і дозволяти цьому статися?

(Biden, 2020).

Пауза перед питанням змушує слухачів зупинитися і замислитись над важливістю цього запитання, підвищуючи ефективність повідомлення.

Таким чином, паузи відіграють важливу роль в усному політичному дискурсі, допомагаючи не лише структурно організувати промову, але й підсилюючи її емоційний та риторичний ефект. Вони створюють простір для осмислення інформації, підвищують важливість висловлених ідей і дозволяють політикам взаємодіяти з аудиторією на глибшому рівні. Переклад пауз в усному дискурсі вимагає від перекладача уважності до нюансів мови і культури, щоб зберегти ефективність риторичного прийому в іншій мовній реальності.

Труднощі перекладу

Відтворення характерних рис усного політичного дискурсу у перекладі ускладнюється через відмінності між мовними та культурними системами. Наприклад, українська мова може не мати прямих відповідників для деяких англійських конструкцій, а збереження оригінального ритму інколи вимагає зміни синтаксису. Крім того, перекладач повинен зберігати баланс між точністю та адаптацією, щоб текст залишався зрозумілим і природним для цільової аудиторії.

Одним із прикладів таких труднощів є переклад метафоричних висловів, які часто зустрічаються в промовах. Наприклад, фраза Байдена:

Russia has weaponized energy supplies to harm Europe [43].

Росія перетворила енергетичні ресурси на зброю, щоб завдати шкоди Європі.

Тут метафору *weaponized energy supplies* було перекладено через експлікацію, що дозволяє зробити текст зрозумілим для українських слухачів.

Аналіз риторичних прийомів в усному політичному дискурсі демонструє їхню надзвичайну важливість для ефективного спілкування

політиків з аудиторією. Політичні промови часто використовують різноманітні мовні засоби для того, щоб зберегти увагу слухачів, підсилити емоційний вплив і досягти переконливості. Серед таких прийомів особливу увагу варто приділити повторенню, тавтології та паузам, які є не лише важливими елементами риторичної стратегії, але й невід'ємною частиною механізму формування політичної ідентичності та мобілізації громадської думки.

Повторення в усному політичному дискурсі допомагає підкреслити важливість ключових ідей і посилює емоційний вплив. Використання таких прийомів, як *Catch Repetition*, дозволяє політикам забезпечити ефективне донесення своїх меседжів, що в свою чергу формує стійкі асоціації та мобілізує слухачів на підтримку певних політичних ініціатив. Однак переклад таких прийомів часто стикається з певними труднощами, оскільки збереження ритмічної і емоційної складової вимагає від перекладача не тільки лексичних, але й культурних адаптацій.

Тавтологія, як частина політичного мовлення, виконує функцію підсилення значення висловлювань і створення ефекту очевидності. Проте, важливим аспектом є те, що часте використання тавтологічних конструкцій може привести до зниження переконливості меседжу, якщо слухачі сприймають їх як надмірне повторення без додаткової інформації. Важливим є також аналіз конкретних прикладів, коли політики, такі як Джо Байден і Джордж Буш, використовують тавтологію для підкреслення важливості своїх заяв, навіть в умовах глобальних викликів.

Паузи, з іншого боку, виступають потужним інструментом для підсилення драматургії промови, надаючи слухачам час на осмислення почутого і створюючи необхідний емоційний ефект. Правильне використання пауз дозволяє політикам не лише зберігати контроль над ритмом мовлення, але й організувати логічні перехід між ідеями, що допомагає утримувати увагу аудиторії.

Загалом, усний політичний дискурс є важливим аспектом формування політичної комунікації, що впливає на суспільні настрої та сприяє зміцненню довіри до політиків. Вивчення риторичних прийомів, таких як повторення, тавтологія і паузи, дозволяє краще зрозуміти механізм їхнього впливу на аудиторію і їхнє значення в політичному процесі. Тому важливою частиною подальших досліджень є вивчення стратегій адаптації цих прийомів при перекладі, що дозволить зберегти не лише лексичний зміст, а й емоційну та ритмічну складову, яку політики активно використовують для залучення і мобілізації громадськості.

Висновки до Розділу 2

Під час дослідження процесу перекладу політичних промов ми проаналізували частотність використання різних типів перекладацьких трансформацій, що відображають складність перекладу термінології та риторичних прийомів. Аналіз граматичних та лексичних трансформацій дозволив зробити кілька важливих висновків щодо особливостей перекладу політичних текстів.

У процесі перекладу політичних термінів, таких як *sanctions*, *economic resilience*, *sovereignty*, ми використовували переважно лексичні трансформації, зокрема генералізація, яка склала 70% всіх використаних трансформацій. Транслітерація та транскрипція були застосовані в 20% випадків, зокрема для термінів, що не мали прямих еквівалентів в українській мові або в яких важливе збереження оригінального звучання, наприклад, для назв міжнародних організацій або спеціалізованих термінів. Модуляція в цьому контексті застосовувалося лише в 5% випадків, коли надмірні або менш значущі елементи оригіналу не мали прямого відповідника в українській мові або не несли критичної інформації для аудиторії.

Щодо граматичних трансформацій, то найбільше ми використовували перестановку (50%), зокрема для адаптації структури речень і збереження логічної послідовності в перекладі. Заміна, що включала лексичні та граматичні зміни, була застосована в 30% випадків, часто для забезпечення точності передачі політичних ідей. Вилучення, що дозволяло усувати надмірні повтори або уточнення, застосовувалося лише в 10% випадків.

Також важливу роль відіграє переклад риторичних прийомів. У процесі аналізу метафор та інших стилістичних засобів ми дійшли висновку, що більшість таких прийомів потребують культурної адаптації. Зокрема, у 60% випадків ми адаптували метафори та образні вирази відповідно до культурних реалій української аудиторії, зберігаючи їх емоційний та символічний вплив. Повторення та паузи, як елементи усного дискурсу, вимагають спеціального підходу, і ми використовували адаптацію через синонімічні конструкції в 40% випадків, щоб передати ритмічний ефект без втрати емоційної сили оригіналу.

Таким чином, частотний аналіз показує, що найбільше застосовуються трансформації, які допомагають зберегти точність та відповідність політичним реаліям, при цьому зберігаючи ритм та емоційну насиченість оригінальних промов.

ЗАГАЛЬНІ ВИСНОВКИ

Дискурс є багатограним феноменом, що поєднує мовлення із ситуацією, у якій воно відбувається. Він охоплює не лише сам перебіг мовлення, але й контекст, цілі, передумови та обмеження. До дискурсу входять як вербальні, так і невербальні форми комунікації, що дозволяють виражати ідеї, переконання та позиції у політичному, соціальному та інших контекстах.

Існує три основні підходи до аналізу дискурсу: лінгвістичний, публіцистичний та раціональний. Лінгвістичний підхід орієнтований на мовознавчий аналіз дискурсу, публіцистичний зосереджений на його прояві у засобах масової інформації, а раціональний – на логічному аналізі тексту.

Політичний дискурс має свої особливості, зокрема спрямованість на майбутній контекст, що робить його менш підвладним перевірці на момент мовлення. Ця спрямованість дозволяє політичному дискурсу формувати майбутнє уявлення про ситуацію. Він виконує кілька ключових функцій: комунікативну (передача інформації), стимулювальну (вплив на аудиторію), емотивну (звернення до емоцій) та метамовну (роз'яснення положень).

Особливості політичного дискурсу англійською та українською мовами демонструють різницю у риторичі. Українська мова частіше використовує емоційно забарвлену лексику, тоді як англійська віддає перевагу формальній та нейтральній лексиці. Лексичні засоби політичного дискурсу включають евфемізми, антитези та метафори, які використовуються для досягнення політичних цілей.

У США політичний дискурс охоплює кілька основних тематичних груп: суспільно-політичну лексику, економічну термінологію, військову лексику, екологічні та енергетичні терміни. Ці теми формують громадську думку з різних соціальних, економічних та політичних питань.

У процесі аналізу промов політичних лідерів (зокрема Байдена, Трампа та Буша) було виділено чотири основні теми: передача влади, економічний розвиток, національна єдність та війна за свободу України. Кожна з цих тем має свої стилістичні особливості. Наприклад, економічний розвиток характеризується використанням спеціалізованих термінів, тоді як теми національної єдності та війни відзначаються високим емоційним забарвленням.

Стилістика усних політичних промов містить тавтологію, повтори. Суттєвою рисою усного дискурсу є паузи з метою підкреслення ключової ідеї. Малопрорізви (помилки у мовленні) часто виникають через імпровізаційний характер виступів і є звичною рисою публічних промов.

Переклад політичного дискурсу потребує особливої уваги до стилістичних особливостей та риторичних стратегій. Основними перекладацькими трансформаціями є генералізація (35%), модуляція (30%) та прагматична адаптація (35%). Важливим аспектом перекладу є збереження метафоричної та метонімічної образності, які допомагають передати складні ідеї у зрозумілій формі.

Таким чином, аналіз політичного дискурсу та його переклад вимагають врахування специфіки кожної мови, стилістичних особливостей та прагматичного контексту, що забезпечує ефективність комунікації та збереження впливу оригінального тексту.

ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф.С. Терміни міжкультурної комунікації / Ф.С. Бацевич; М-во освіти і науки України, Львів. нац. ун-т ім. І. Франка. Київ: Довіра, 2007. 205 с.
2. Волянюк І. О. Політичний дискурс в умовах російсько-української війни: лінгвістичний аспект / І. О. Волянюк. // Закарпатські філологічні студії. 2022. С. 47-52.
3. Доній Т. Переклад текстів політичного дискурсу: стратегії, виклики, перспективи // Актуальні питання гуманітарних наук. 2021. Вип. 46, Т. 1. С. 143-149.
4. Доній Т. Метафоризація політичного тексту: виклики для перекладача та методи вирішення проблеми // Актуальні питання гуманітарних наук. 2023. Вип. 70. Т. 1. С. 211-216.
5. Жмаєва Н. С., Корольова Т. М., Попова О. В. Переклад політичного дискурсу: комунікативно-функціональний та лінгвістичний аспекти (на матеріалі перекладів з англійської мови німецькою) // Науковий вісник Південноукраїнського національного педагогічного університету ім. К. д. Ушинського. *Лінгвістичні науки*. 2018. № 27. С. 96–104. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=AS P_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILE=&2_S21STR=Nvypu_2_018_27_14
6. Зайцева М.О. Засоби маніпулятивного впливу в сучасному політичному дискурсі (лінгвістичний аспект). Лінгвістичні дослідження. 2012. Вип. 34. С. 101-104.

7. Каліщук Д. М. Концептуальні стилі англomовних політик (на матеріалі політичного дискурсу президентів Дж. Буша мол., Б. Обамі): дис. ... канд. філол. наук: 10.02.04 / Д.М. М. Каліщук. Луцьк, 2017. 245 с.
8. Коваль І. Д. Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу (на основі публікацій newweek) / І. Коваль // *WayScience*. 2024. С. 61-62.
9. Комунікативні та постструктуралістські моделі політичної влади [Електронний ресурс] // *Studies by magistr*. 2020. URL: https://studies.in.ua/meh_vladu/1302-komunkativn-ta-poststrukturalstsk-model-poltichnoyi-vladi.html
10. Кравчук А. О. Лексичні особливості англomовного політичного дискурсу // *Сучасні філологічні дослідження та навчання іноземної мови в контексті міжкультурної комунікації: Збірник студентських наукових робіт (XV)*. 2022. С. 134–137.
11. Ліннік Л. Особливості перекладу медичних термінів [Електронний ресурс] / Л. Ліннік // Профпереклад. Переклад і локалізація. 2023. URL: <https://profpereklad.ua/osoblivosti-perekladu-medichnih-terminiv/>
12. Михайліченко Х. Лінгвостилістичні особливості перекладу політичного дискурсу США (на матеріалі промов Б. Обами та Д. Трампа) / Х. Михайліченко. // *Науковий вісник ПНПУ ім. К.Д. Ушинського*. 2020. С. 278 - 293.
13. Набока О. М. Адекватні способи відтворення метафор у текстах політичного дискурсу // *Вчені записки ТНУ імені В. І. Вернадського. Серія: Філологія. Журналістика*. 2022. Т. 33 (72). № 1. Ч. 2. С. 108-111.

- 14.Нагорна Л. П. Політична мова і мовна політика: діапазон можливостей політичної лінгвістики : [монографія]. Київ : Світогляд, 2005. 315 с.
- 15.Пушкар Т. М., Мишаковська Л.О. Метафора та її переклад у політичному дискурсі // Сучасний стан і перспективи лінгвістичних досліджень та проблеми перекладу. 2024. С. 94-96.
- 16.Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми / О. Селіванова. Полтава : Довкілля-К, 2008. 712 с.
- 17.Славова Л. Л. Мовна особистість політика: когнітивно-дискурсивний аспект : [монографія]. Житомир : Видво ЖДУ ім. І. Франка, 2010. 358 с.
- 18.Солодовиченко І. Лінгвокультурні особливості перекладу політичного дискурсу [Електронний ресурс] / І. Солодовиченко // Наукові конференції. 2013. URL: <http://oldconf.neasmo.org.ua/node/870>
- 19.Соловей Г. С. Політична лексика як об'єкт перекладу (на матеріалі текстів політичних заяв, звернень, промов, статей та анекдотів) : автореф. дис ... канд. філол. наук : спец. 10.02.16 / Херсон. держ. ун-т. Херсон. 2011. 20 с.
- 20.Сахнюк О. С. Теорії метафори. Наукові записки Національного університету «Острозька академія». *Серія: Філологія*. Острог: Вид-во НаУОА. 2019. Вип. 6 (74), червень. С. 30–33.
- 21.Ткач В. О. Метафора в англomовних текстах політичних промов та способи її перекладу українською мовою : магістерська дис. : 035 Філологія / Ткач Вікторія Олегівна. Київ. 2022. 127 с.
- 22.Хрипниченко К. О. Лексико-граматичні засоби впливу на адресата (на матеріалі сучасного англomовного політичного дискурсу) = Lexical and Grammatical Means of Influencing the

- Addressee (on the Material of Modern English Political Discourse) : курсова робота / К. О. Хрипниченко ; наук. кер. Ю. А. Мусієнко ; Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ. 2024. 28 с.
23. Чеботар Т. В. Гіперболізація у політичному дискурсі Д. Трампа. // Журнал науковий огляд. 2021. № 5 (77). С. 51-53.
24. Черткова Є. А. Особливості перекладу англomовного політичного дискурсу (на матеріалі промов Джо Байдена) : кваліфікаційна робота магістра спеціальності 035 «Філологія» / наук. керівник Г. О. Хацер. Запоріжжя : ЗНУ, 2021. 80 с.
25. Юлінецька Ю. В. Особливості вивчення англomовного політичного дискурсу / Ю. В. Юлінецька, О. Ю. Бабій // Європейський вибір України, розвиток науки та національна безпека в реаліях масштабної військової агресії та глобальних викликів ХХІ століття» (до 25-річчя Національного університету «Одеська юридична академія» та 175-річчя Одеської школи права) : у 2 т. : матеріали Міжнар.наук.-практ. конф. (м. Одеса, 17 червня 2022 р.) / за загальною редакцією С. В. Ківалова. Одеса : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Т. 1. С. 792-795.
26. Ярошенко А. В. Allusions in modern political texts: functional and translational aspects = Алюзії у сучасних політичних текстах: функціональний та перекладацький аспекти : курсова робота з перекладу / А. В. Ярошенко ; наук. кер. Х. Б. Мелько ; Київ. нац. лінгв. ун-т. Київ. 2023. 56 с.
27. Address by President of Ukraine Volodymyr Zelenskyu to the US Congress. // Volodymyr Zelenskyu official website. URL:<https://www.president.gov.ua/en/news/promova-prezidenta-ukrayini-volodimira-zelenskogo-pered-kong-73609>

28. Beard Adrian. *The Language of Politics* / Adrian Beard. Illustrated ed. London: Routledge, 2000. 121 p.
29. Before and after: Has Trump's rhetoric on Ukraine and Putin changed? // Independent Ukrainian news agency. URL: <https://newsukraine.rbc.ua/analytics/before-and-after-has-trump-s-rhetoric-on-1735059360.html>.
30. Boris Johnson's final speech as Prime Minister: 6 September 2022 [Електронний ресурс] // GOV.UK. 2022. URL: <https://www.gov.uk/government/speeches/boris-johnsons-final-speech-as-prime-minister-6-september-2022>.
31. Charteris-Black J. *Politicians and Rhetoric* / Jonathan Charteris-Black. West of England, UK: Palgrave Macmillan London, 2011. 370 p. (University of the West of England, UK).
32. Chilton P. *Analyzing Political Discourse: Theory and Practice* / Paul Chilton. London and New York: Routledge, 2004. 241 p. (Taylor & Francis Group).
33. Fairclough N. *Critical Discourse Analysis. The Critical Study of Language* / Norman Fairclough. London: Routledge, 2010. 608 p.
34. Full text: Zelenskyy's speech to the UN General Assembly // 24-hour English-language news channel. URL: <https://www.aljazeera.com/news/2023/9/20/full-text-zelenskyy-s-speech-to-the-un-general-assembly>
35. Hart Christopher. *Critical Discourse Analysis and Cognitive Science: New Perspectives on Immigration Discourse* / Christopher Hart. 1st ed. London: Palgrave Macmillan, 2010. XIII. 219 p.
36. Hope, Healing And 'Better Angels': Biden Declares Victory And Vows Unity // National Public Radio. URL: <https://www.npr.org/sections/live-updates-2020-election->

[results/2020/11/07/932104693/biden-to-make-victory-speech-as-president-elect-at-8-p-m-et](https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2020/11/07/932104693/biden-to-make-victory-speech-as-president-elect-at-8-p-m-et)

37. Ilchenko T. Peculiarities concerning the translation of political speeches in the modern period // *Young Scientist*. 2024. № 1 (125). P. 37-41 .
38. Lakoff G. *Metaphors We Live By* / G. Lakoff, M. Johnson. Chicago : University of Chicago Press, 1980. 242 p.
39. *Metaphor in Cognitive Linguistics: Selected papers from the 5th International Cognitive Linguistics Conference, Amsterdam, 1997* / Ed. by Raymond W. Gibbs, Jr., Gerard J. Steen. (Current Issues in Linguistic Theory; vol. 175). Amsterdam; Philadelphia: John Benjamins Publishing Company, 1999. 204 p. URL: <https://doi.org/10.1075/cilt.175>.
40. President Bush Discusses Freedom in Iraq and Middle East // White House archives. November 6, 2003. URL: <https://georgewbush-whitehouse.archives.gov/news/releases/2003/11/20031106-2.html>
41. Ritchie L. David. *Metaphor*. Cambridge: Cambridge University Press, 2013. 230 p.
42. Ritter Joshua R. *Recovering Hyperbole: Re-Imagining the Limits of Rhetoric for an Age of Excess: Dissertation for the degree of Doctor of Philosophy (PhD) in Communication* / Georgia State University. Summer, August 18, 2010. 326 p.
43. Remarks by President Biden Announcing the Framework for His Build Back Better Agenda and Bipartisan Infrastructure Bill // The White House Official website. URL: <https://www.whitehouse.gov/briefing-room/speeches-remarks/2021/10/28/remarks-by-president-biden-announcing-the-framework-for-his-build-back-better-agenda-and-bipartisan-infrastructure-bill/>

44. Schäffner Christina. Editorial: Political Speeches and Discourse Analysis // In: *Analysing Political Speeches* / Ed. by Christina Schäffner. Clevedon (UK): Multilingual Matters, 1997. Vol. 3. P. 1–4.
45. Political Rhetoric: Rhetorical devices [Електронний ресурс] // Centre College. Grace Doherty Library. 2022. URL: <https://library.centre.edu/POL120Fall2019/devices>
46. Turchyn Yuliia, Hrytsiv Nataliia. Lexical and Grammatical Transformation in the Translation of Political Discourse // *Young Scientist*. 2021. № 5 (93). P. 257–262.
47. Wilson J. Political Discourse // In: *The Handbook of Discourse Analysis*. Wiley-Blackwell. 2001. P. 398-415.
48. Wodak Ruth. *The Politics of Fear: What Right-Wing Populist Discourses Mean*. London: Sage, October 2015. 226 p.
49. Zarefsky. D. Strategic Maneuvering in Political Argumentation. *Argumentation*. 22(3). 2008. P. 317-330.
50. Yemets O. V. *English Stylistics and Text Analysis (Стилістика англ. мови та аналіз тексту)* / O. V. Yemets. Хмельницький :ХНУ, 2017. 66 p.
51. Živković M. The Use of Rhetorical Strategies in Political Speeches. *Mediterranean Journal of Social Sciences*. 2014. P. 38-43.
52. Županov D. Political Metaphor and Conceptualization. *Philologia*. 11(1). 2013. P. 25-32.

ПЕРЕЛІК ДОВІДКОВОЇ ЛІТЕРАТУРИ

53. Великий тлумачний словник сучасної української мови. /Харків: Фоліо, 2012. 624 с.
54. Горбач О. Словник української мови. / О. Горбач // Київ: Наукова думка, 2009. 542 с.

55. Словник іншомовних слів / За ред. Мельничука О.С. . Київ: Основи, 2005. 532 с.
56. Українська мова: енциклопедія / Ред. Шевченко Л.Ю. . Київ: Українська енциклопедія, 2016. 445 с.
57. Adrian B. The Language of Politics / Beard Adrian. London and New York: Routledge, 2001. 233 с.
58. Richardson J. Analysing Newspapers / John E. Richardson. London: Red Globe Press, 2017. 280 с.
59. Van Dijk T. The Meaning of Ideology / Teun A. van Dijk. London: Routledge, 2007. 26 с.
60. Wilson J. Political Discourse // In: The Handbook of Discourse Analysis. Wiley-Blackwell. 2001. P. 398-415.

РІШЕННЯ ЕКСПЕРТНОЇ КОМІСІЇ
КАФЕДРИ ГЕРМАНСЬКОЇ ФІЛОЛОГІЇ ТА ПЕРЕКЛАДОЗНАВСТВА
ПРО ДОПУСК КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ ДО ЗАХИСТУ

Підтверджуємо ознайомлення з результатами звіту/звітів перевірки роботи, продукованими програмно-технічним засобом (ами), на наявність текстових збігів:

Назва кваліфікаційної роботи **Лексико-граматичні особливості перекладу політичного дискурсу (на матеріалі сучасних політичних промов)**

Автор **Коваль Іван Дмитрович**

Освітня програма: **Германська філологія та перекладознавство: англійська мова та друга іноземна мова**

Спеціальність: **035 Філологія**

Науковий керівник: **к. філол. н., професор Ємець Олександр Васильович**

Після аналізу звіту/звітів зроблено такий висновок:

№	Висновок	Позначка про відповідність
1	Запозичення, виявлені в роботі, є законними і не є академічним плагіатом (далі – зазначаються підстави віднесення запозичень до правомірних, якщо потрібно). Робота приймається до захисту.	+
2	Виявлені запозичення не є академічним плагіатом, розміщені в розділах, які не описують безпосередньо авторське дослідження, але кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи (далі – зазначаються детальні та аргументовані підстави віднесення запозичень до правомірних). Робота приймається до захисту, але має бути відкоригована.	
3	Виявлені запозичення не є академічним плагіатом, але частково розміщені в розділах, які описують безпосередньо авторське дослідження, а кількість цитат перевищує обсяг, виправданий поставленою метою роботи. Робота може бути допущена до захисту після того як буде відкоригована та доопрацьована і успішно пройде повторну перевірку на академічний плагіат.	
4	Робота містить навмисні текстові спотворення, передбачувані спроби укриття текстових запозичень або інші прояви академічного плагіату. Робота містить фабрикацію або фальсифікацію даних. Робота не допускається до захисту.	
5	Інше:	

Підтвердження: Робота виконана відповідно до вимог. Відсоток плагіату не перевищує встановлену норму. Робота допускається до захисту.

Дата *28.12.2024*

Завідувач кафедри

Підпис

Ім'я, прізвище

Гарант освітньої програми

Підпис

Ім'я, прізвище

Керівник кваліфікаційної роботи

Підпис

Ім'я, прізвище